

**CENTRUM SZKOLENIA POLICJI
W LEGIONOWIE**

Zakład Ruchu Drogowego

MATERIAŁY DYDAKTYCZNE NR 218

Beata Spinek, Piotr Jezierski

POSTĘPOWANIE POLICJANTA NA MIEJSCU ZDARZENIA DROGOWEGO

**Kwalifikacja prawna, dokumentowanie,
sygnały i polecenia policjanta na miejscu zdarzenia**

LEGIONOWO 2024

CENTRUM SZKOLENIA POLICJI W LEGIONOWIE

Zakład Ruchu Drogowego

MATERIAŁY DYDAKTYCZNE NR 218

Beata Spinek, Piotr Jezierski

POSTĘPOWANIE POLICJANTA NA MIEJSCU ZDARZENIA DROGOWEGO

**Kwalifikacja prawna, dokumentowanie,
sygnały i polecenia policjanta na miejscu zdarzenia**

Recenzenci: podinsp. Dariusz Gajewski, podinsp. Mariusz Jackowski

ISBN 978-83-66957-42-8 (print)

ISBN 978-83-66957-43-5 (online)

Wersja elektroniczna publikacji dostępna na stronie:

<http://csp.edu.pl/csp/e-biblioteka/1184,Materialy-Dydaktyczne.html>

Zdjęcia: Beata Spinek, Piotr Jezierski

Opracowanie redakcyjne: Monika Irzycka

Korekta: Ewa Kowalska

Skład: Dorota Majewska-Pilch

Wydział Wydawnictw i Poligrafii

Centrum Szkolenia Policji w Legionowie

Nakład 89 egz.

Spis treści

Wstęp	5
1. Kwalifikacja zdarzeń drogowych	7
2. Algorytm czynności policjanta wykonywanych na miejscu zdarzenia drogowego	13
3. Obowiązki uczestnika wypadku drogowego	19
4. Dokumenty stosowane podczas czynności wykonywanych na miejscu kolizji drogowej (zapis w notatniku służbowym, karta rejestracyjna, karta zdarzenia drogowego, notatka urzędowa)	21
5. Polecenia i sygnały wydawane przez policjanta podczas regulacji ruchem wahadłowym	47
Zakończenie	51
Bibliografia	52

Jednym z podstawowych zadań Policji jest ochrona bezpieczeństwa i porządku w ruchu drogowym, a jego realizacją zajmują się w szczególności funkcjonariusze pełniący służbę w komórce organizacji ruchu drogowego. Kiedy mamy do czynienia ze zdarzeniem drogowym, często posługujemy się dwoma pojęciami: wypadek drogowy i kolizja drogowa.

Kiedy mamy do czynienia z wypadkiem, a kiedy z kolizją? Zdarza się, że stosujemy te dwa określenia naprzemiennie, traktując je jako synonimy. Należy jednak pamiętać, że nic bardziej mylnego. Główna różnica między wypadkiem drogowym a kolizją jest taka, że w przypadku kolizji drogowej nie ma poszkodowanych. Postępowanie na miejscu wypadku jest inne niż postępowanie na miejscu kolizji drogowej. Aby móc określić prawidłowy sposób zachowania się na miejscu zdarzenia drogowego, należy przede wszystkim określić jego charakter.

Wypadki drogowe to niestety nadal powszechny problem w Polsce, mający poważny wpływ na bezpieczeństwo naszego społeczeństwa. Analiza statystyk dotyczących wypadków drogowych nie pozostawia złudzeń, z jak dużym zagrożeniem mamy ciągle do czynienia. Spójrzmy na te dane, jak na źródło informacji o narastającym problemie.

Według statystyk w 2023 r. w Polsce było 20 936 wypadków drogowych, czyli 2% mniej niż w roku poprzednim. Średnio każdego dnia dochodziło do 58 wypadków drogowych, w których życie traciło 5 osób. Na polskich drogach w 2023 r. w wyniku wypadku zginęły 1893 osoby, najmniej w ostatnim dziesięcioleciu. Poza wypadkami zgłoszono również 365 991 kolizji drogowych, co oznacza niewielki wzrost, o 1%, w porównaniu do 2022 r.¹

W ciągu pierwszych czterech miesięcy 2024 r. (od stycznia do kwietnia) na polskich drogach miało miejsce 5776 wypadków drogowych, w których zginęło 477 osób, a 6587 zostało rannych².

Wszystkie te dane wskazują po pierwsze na konieczność intensywnych działań zmierzających do zmniejszenia liczby zdarzeń drogowych w Polsce, a po drugie – na koniecz-

¹ Ciekawe Statystyki, *Statystyki wypadków drogowych w Polsce i w Europie*, <https://www.ciekawestatystyki.pl/2023/05/wypadki-drogowe-w-polsce-i-w-europie.html> [dostęp: 22.05.2024 r.].

² Tamże.

ność ciągłego szkolenia i doskonalenia zawodowego policjantów w zakresie profesjonalnego postępowania na miejscu wypadku lub kolizji drogowej.

Niniejszy materiał dydaktyczny ma na celu przybliżenie wybranych zagadnień ujętych w programie szkolenia zawodowego podstawowego oraz kursu specjalistycznego w zakresie ruchu drogowego. Autorzy omówili poszczególne tematy, odwołując się do odpowiednich przepisów oraz do własnego doświadczenia zawodowego zdobytego podczas służby w jednostkach terenowych.

W publikacji przedstawiono kwestie dotyczące właściwej kwalifikacji prawnej zdarzeń drogowych oraz algorytm czynności policjanta wykonywanych na miejscu zdarzenia drogowego, a także przypomniano obowiązki uczestnika wypadku drogowego. Szczególną uwagę zwrócono na poprawność dokumentacji sporządzanej w związku z kolizją drogową i dokładnie opisano sposób jej wypełniania.

Ostatnia część publikacji została poświęcona prezentacji znaków i sygnałów wydawanych przez policjanta podczas regulacji ruchem wahadłowym.

Autorzy, zarówno poprzez wybór treści, jak i sposób ich omówienia, starali się, by publikacja stanowiła przydatną pomoc w wykonywaniu zadań służbowych przez policjantów na miejscu zdarzenia drogowego.

Autorzy

1.

Kwalifikacja zdarzeń drogowych³

Wraz ze wzrostem zamożności danego społeczeństwa wzrasta ilość posiadanych dóbr. Wpływa to odpowiednio na zwiększenie liczby pojazdów wprowadzanych do obrotu i rejestrowanych na stacjach diagnostycznych przez nowych użytkowników. Rosnąca liczba samochodów przemieszczających się na drogach w Polsce przyczynia się do pomnożenia zdarzeń drogowych. Dodanie kilku definicji w ustawie – Prawo o ruchu drogowym⁴ odnoszących się do nowych uczestników ruchu dodatkowo sprawia, że policjanci obsługujący wypadki będą musieli prawidłowo kwalifikować zdarzenia. Należy również wspomnieć, że powyższa ustawa każde zdarzenie kwalifikuje jako wypadek. Niezależnie od tego, czy doszło tylko do zniszczenia mienia, czy są ofiary śmiertelne. W prawidłowej ocenie należy zatem kierować się odpowiednio przepisami karnymi (takimi jak np. art. 177 k.k.) lub wykroczeniowymi (art. 86 k.w. i in.).

Kwalifikacja zdarzenia drogowego

Definicje wprowadzone przez zarządzenie nr 30 Komendanta Głównego Policji z dnia 22 września 2017 r. w sprawie pełnienia służby na drogach⁵:

- zdarzenie drogowe – wypadek drogowy albo kolizja drogowa;
- wypadek drogowy – zdarzenie drogowe, w wyniku którego jest osoba zabita albo ranna;
- kolizja drogowa – zdarzenie drogowe, w którym powstały wyłącznie straty materialne.

Wypadek drogowy – art. 177 Kodeksu karnego⁶

Art. 177. § 1. Kto, naruszając, chociażby nieumyślnie, zasady bezpieczeństwa w ruchu lądowym, wodnym lub powietrznym, powoduje nieumyślnie wypadek, w którym inna osoba odniosła obrażenia ciała określone w art. 157 § 1, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.

³ P. Jezierski, *Kwalifikacja zdarzeń drogowych*, „Kwartalnik Policyjny” 2022, nr 2(61), s. 21–23.

⁴ Ustawa z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. z 2023 r. poz. 1047, z późn. zm.).

⁵ Dz. Urz. KGP z 2017 r. poz. 64, z późn. zm.

⁶ Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. z 2024 r. poz. 17).

§ 2. Jeżeli następstwem wypadku jest śmierć innej osoby albo ciężki uszczerbek na jej zdrowiu, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8.

§ 3. Jeżeli pokrzywdzonym jest wyłącznie osoba najbliższa ściganie przestępstwa określonego w § 1 następuje na jej wniosek.

Definicja ciężkiego uszczerbku na zdrowiu została określona w Kodeksie karnym w sposób następujący:

Art. 156. § 1. Kto powoduje ciężki uszczerbek na zdrowiu w postaci:

- 1) pozbawienia człowieka wzroku, słuchu, mowy, zdolności płodzenia,
- 2) innego ciężkiego kalectwa, ciężkiej choroby nieuleczalnej lub długotrwałej, choroby realnie zagrażającej życiu, trwałej choroby psychicznej, całkowitej albo znacznej trwałej niezdolności do pracy w zawodzie lub trwałego, istotnego zeszpecenia lub zniekształcenia ciała, podlega karze pozbawienia wolności na czas nie krótszy od lat 3⁷.

Każdy, kto naruszy zasady bezpieczeństwa w ruchu lądowym, wodnym lub powietrznym, nawet w sposób nieumyślny, i spowoduje wypadek, w którym inna osoba doznała obrażeń ciała powodujących naruszenie czynności narządu ciała lub rozstrój zdrowia trwający dłużej niż 7 dni, będzie odpowiadał za popełnienie przestępstwa. Jeżeli u pokrzywdzonego nie doszło do obrażeń fizycznych, a jedynie doznał urazu psychicznego, czyli tzw. zaburzeń stresowych pourazowych, a te z kolei doprowadziły do naruszenia rozstroju zdrowia psychicznego na okres powyżej 7 dni, sprawcy może zostać postawiony zarzut z art. 177 k.k.

Odnosząc się do powyższego przepisu, należy zdefiniować ruch lądowy. Na myśl przychodzą oczywiste miejsca, jak drogi publiczne, strefy zamieszkania, strefa ruchu oraz część dróg wewnętrznych, gdzie ruch jest dostępny dla każdego. W orzecznictwie przewijają się mniej oczywiste miejsca, takie jak: tereny budowlane, przemysłowe, lotniska, a więc miejsca, gdzie odbywa się ruch lokalny lub ogólny. Należy również dodać, że przewóz materiałów oraz ludzi w kopalni będzie zaliczał się do ruchu lokalnego. Istnieją natomiast miejsca, gdzie pomimo że odbywa się ruch, w razie wypadku nie będzie można mówić o przestępstwie z art. 177 k.k. Takimi miejscami będą pola uprawne, hale, prywatne drogi leśne i polne, gdzie ruch będzie dopuszczony tylko i wyłącznie za zgodą właściciela czy też zarządcy terenu.

Trzeba także zaznaczyć, że jeżeli jedynym poszkodowanym w zdarzeniu jest sprawca, to pomimo że odniósł obrażenia powodujące naruszenie czynności narządu ciała lub rozstrój zdrowia trwający dłużej niż 7 dni, nie będzie odpowiadał za przestępstwo z art. 177 k.k. ze względu na fakt, że przepis dotyczy wyrządzenia uszczerbku na zdrowiu innej osobie. W przypadku gdy doszło do wypadku, w którym jest tylko jeden po-

⁷ Tamże.

krzywdzony będący osobą najbliższą sprawcy – w rozumieniu art. 115 § 11 k.k. – ściganie następuje na wniosek.

Za pokrzywdzonego przestępstwem wypadku drogowego nie zostanie uznana osoba, która w wyniku wypadku nie doznała żadnych obrażeń, a jedynie doszło do uszkodzenia jej mienia – bez względu na wartość.

Zatem, sprawdzając podczas prawidłowego toku oceny zdarzenia drogowego, czy doszło do przestępstwa, należy pamiętać o tym, że w wypadku inna osoba niż sprawca musi doznać obrażeń ciała powodujących naruszenie czynności narządu ciała lub rozstrój zdrowia trwający dłużej niż 7 dni. A zgodnie z orzecznictwem i wyrokami sądów sprawcami tego przestępstwa mogą być również: kursant lub instruktor nauki jazdy; egzaminator prowadzący egzamin praktyczny podczas kursu na prawo jazdy; dyspozytor zawiadujący taborem, który wydał niesprawny pojazd kierowcy; służba drogowa, która powinna była dbać o należyty stan drogi; zarządca drogi, który w sposób nieprawidłowy ustawił oznakowanie i inni. Przy rozpatrywaniu kwalifikacji zdarzenia drogowego należy również pamiętać o art. 173 k.k. (katastrofa) oraz art. 174 k.k. (niebezpieczeństwo katastrofy).

Inny rodzaj zdarzenia drogowego stanowi kolizja drogowa (w tym przypadku będą to wyłącznie straty materialne i – zgodnie z Kodeksem wykroczeń – obrażenia powodujące naruszenie czynności narządu ciała lub rozstrój zdrowia trwający do 7 dni).

Kolizja drogowa – art. 86, art. 97 i art. 98 Kodeksu wykroczeń⁸.

Art. 86. § 1. Kto na drodze publicznej, w strefie zamieszkania lub strefie ruchu, nie zachowując należytej ostrożności, powoduje zagrożenie bezpieczeństwa w ruchu drogowym, podlega karze grzywny.

§1a. Jeżeli następstwem wykroczenia, o którym mowa w § 1, jest spowodowanie naruszenia czynności narządu ciała lub rozstrój zdrowia innej osoby, sprawca podlega karze grzywny w wysokości nie niższej niż 1500 złotych.

§ 2. Kto dopuszcza się wykroczenia określonego w § 1, znajdując się w stanie po użyciu alkoholu lub podobnie działającego środka, podlega karze aresztu, ograniczenia wolności albo grzywny w wysokości nie niższej niż 2500 złotych.

§ 3. W razie popełnienia wykroczenia określonego w § 1 przez osobę prowadzącą pojazd można orzec zakaz prowadzenia pojazdów.

Z dniem 1 stycznia 2022 r. została wprowadzona nowa wysokość grzywny w drodze mandatu karnego. Do tej pory maksymalna kwota wynosiła 500 zł, a przy zbiegu wykroczeń 1000 zł. Po zmianach kwoty zmieniły się odpowiednio do 5000 zł i do 6000 zł. A grzywna zasądzona przez sąd dotychczas wynosiła maksymalnie 5000 zł, a po no-

⁸ Ustawa z dnia 20 maja 1971 r. – Kodeks wykroczeń (Dz. U. z 2023 r. poz. 2119, z późn. zm.).

welizacji wzrosła do 30 000 zł. W związku ze zmianami wprowadzonymi w Kodeksie wykroczeń zmieniono również rozporządzenie w sprawie wysokości grzywien nakładanych w drodze mandatów karnych za wybrane rodzaje wykroczeń.

Jeżeli podczas oceny zdarzenia drogowego policjant ustalił, że doszło do zniszczenia mienia, a uczestniczące w zdarzeniu osoby nie doznały obrażeń lub doznały obrażeń ciała powodujących naruszenie czynności narządu ciała lub rozstrój zdrowia trwający krócej niż 7 dni – mówimy wtedy o innym zdarzeniu niż przestępstwo wypadku z art. 177 k.k. Zgodnie z art. 86 Kodeksu wykroczeń każdy, kto nie zachowa należytej ostrożności na drodze publicznej, w strefie ruchu lub w strefie zamieszkania, i spowoduje zagrożenie bezpieczeństwa w ruchu drogowym, będzie odpowiadał za wykroczenie. Ważnym elementem tego przepisu jest fakt, że jest to wykroczenie skutkowe. Można to wyjaśnić na takim przykładzie, jak przejeżdżka pojazdem samochodowym po chodniku o 3.00 w nocy, przy zerowym ruchu pieszych, która będzie niezachowaniem należytej ostrożności, ale nie wywołaniem dla kogokolwiek zagrożenia. Takie zachowanie wyczerpie znamiona art. 86b k.w. Również nie można tutaj mówić o abstrakcyjnym zagrożeniu, lecz o konkretnym i realnym, czyli tym chodnikiem musiałyby poruszać się pieszy, który na widok pojazdu samochodowego odskoczyłby z toru jazdy.

Przy zakwalifikowaniu zdarzenia drogowego jako wyczerpującego znamiona z art. 86 k.w. kolejną kwestią będzie określenie rodzaju sprawcy. Ze względu na uchwalenie rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 30 grudnia 2021 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie wysokości grzywien nakładanych w drodze mandatów karnych za wybrane rodzaje wykroczeń w postępowaniu mandatowym będzie stosowana różna wysokość grzywny nakładanej na sprawcę wykroczenia. Jeżeli jest nim kierujący pojazdem mechanicznym, to kwota mandatu karnego przypisanego za naruszenie stanowiące znanie zagrożenia będzie powiększona⁹ o 1000 zł, a jeśli sprawcą jest uczestnik ruchu lub inna osoba znajdująca się na drodze, to kwota mandatu karnego przypisanego za naruszenie stanowiące znanie zagrożenia będzie powiększona o 500 zł. Należy tutaj zaznaczyć, że sytuacja dotyczy tylko i wyłącznie kwestii związanej z art. 86 § 1 k.w., czyli wtedy, gdy żaden z poszkodowanych nie doznał naruszenia czynności narządu ciała lub rozstroju zdrowia. Wysokość grzywny trochę się zmienia, jeśli kwalifikujemy czyn z art. 86 § 1a k.w., tj. gdy poszkodowany doznał naruszenia czynności narządu ciała lub rozstroju zdrowia (oczywiście należy pamiętać, że do 7 dni). Wtedy kwota mandatu karnego wynosi 1500 zł (a od 17 września 2022 r., zgodnie z trybem art. 38 § 2 k.w., jeżeli w ciągu dwóch lat sprawca popełni wykroczenie tego samego typu, kwota manda-

⁹ Jak powinno rozumieć się określenie powiększenia wysokości grzywny? Trzeba sprawdzić, jaki czyn sam w sobie był penalizowany i jaką grzywną zagrożony. Dla przykładu: jeśli kierujący pojazdem mechanicznym nie ustąpi pierwszeństwa pieszemu znajdującemu się na przejściu dla pieszych lub wchodzącemu na to przejście, za to wykroczenie może zostać nałożony mandat karny w wysokości 1500 zł. Jeżeli w wyniku tego nieustąpienia pierwszeństwa doszłoby do kolizji pojazdu mechanicznego z pieszym, wtedy mandat karny wynosiłby 1500 zł powiększone o 1000 zł, czyli łączna wysokość grzywny wyniosłaby 2500 zł.

tu będzie wynosiła dwukrotność dolnej granicy, czyli 3000 zł). Natomiast gdy sprawcą wykroczenia jest uczestnik ruchu lub inna osoba znajdująca się na drodze, to kwota mandatu karnego przypisanego za naruszenie stanowiące znamię zagrożenia jest powiększona o 1000 zł, jednak nie niższa niż 1500 zł.

Art. 97. Uczestnik ruchu lub inna osoba znajdująca się na drodze publicznej, w strefie zamieszkania lub strefie ruchu, a także właściciel lub posiadacz pojazdu, który wykracza przeciwko innym przepisom ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym lub przepisom wydanym na jej podstawie, podlega karze grzywny do 3000 złotych albo karze nagany¹⁰.

A co w sytuacji, gdy kierujący pojazdem mechanicznym, poruszając się po drodze publicznej, uderza w inny pojazd mechaniczny zaparkowany na parkingu, a w pojeździe nie znajdują się żadne osoby. Otóż w tym przypadku nie możemy mówić o odpowiedzialności z art. 86 § 1 k.w. Nie zostało spowodowane zagrożenie bezpieczeństwa w ruchu drogowym, ale jak najbardziej nie została dochowana należyta ostrożność. Taki kierujący będzie odpowiadał z art. 97 k.w. ze względu na wykonanie nieprawidłowego manewru omijania zaparkowanego pojazdu. Kwota mandatu będzie uznaniowa w granicach od 20 zł do 3000 zł.

Art. 98. Kto, prowadząc pojazd poza drogą publiczną, strefą zamieszkania lub strefą ruchu, nie zachowuje należytej ostrożności, czym zagraża bezpieczeństwu innej osoby, podlega karze grzywny lub karze nagany¹¹.

Kierujący pojazdem mechanicznym, poruszając się poza drogą publiczną, strefą zamieszkania lub strefą ruchu, czyli poza miejscami, gdzie przepisy ustawy – Prawo o ruchu drogowym obowiązują w pełni, uderza w inny pojazd mechaniczny zaparkowany na parkingu, a w pojeździe znajduje się osoba – doprowadzając do zdarzenia drogowego, kolizji. Jak zakwalifikować taki przypadek? Jedynym rozwiązaniem w tej sytuacji jest art. 98 k.w., gdyż tylko on odnosi się do miejsc poza drogami publicznymi, strefami zamieszkania oraz strefami ruchu. Wysokość ewentualnego mandatu będzie oscylowała między 20 zł a 5000 zł.

Ostatnim przypadkiem pozostającym do omówienia będą kwestie, gdzie do zdarzenia dojdzie poza drogą publiczną, strefą zamieszkania lub strefą ruchu. Dla przykładu kierujący pojazdem mechanicznym uderzy w zaparkowany pojazd, w którym nie będzie osób. W takiej sytuacji nie zostaną wyczerpane znamiona żadnego z wykroczeń. Toteż policjanci sporządzą tylko i wyłącznie odpowiednią dokumentację ze zdarzenia drogowego do celów ubezpieczeniowych.

Biorąc powyższe pod uwagę, należy stwierdzić, że policjant obsługujący zdarzenie drogowe ma wiele czynników do przeanalizowania przed prawidłową kwalifikacją zdarzenia

¹⁰ Ustawa z dnia 20 maja 1971 r. – Kodeks wykroczeń.

¹¹ Tamże.

i oceną tego, co zastał na miejscu. Przy poważnych wypadkach będzie miał bardzo dużo materiału dowodowego do zabezpieczenia. Będzie też musiał bardzo wnikliwie przebrnąć przez chronologię wypadku, przeanalizować jego przebieg i bez zawahania wskazać, kto jest sprawcą. Natomiast przy kolizjach, gdzie jest bardzo mało śladów, będzie odnosił się do relacji kierujących, do własnego doświadczenia i przeszkolenia, by prawidłowo zakwalifikować zdarzenie drogowe.

Fot. 1. Zabezpieczenie miejsca wypadku drogowego.

2.

Algorytm czynności policjanta wykonywanych na miejscu zdarzenia drogowego

Zarządzenie nr 30 Komendanta Głównego Policji z dnia 22 września 2017 r. w sprawie pełnienia służby na drogach wprowadza schemat postępowania policjanta na miejscu zdarzenia drogowego. Budowa tego algorytmu przebiega od ogólnego postępowania na miejscu zdarzenia drogowego (zgodnie z definicjami), do szczegółowych opisów wykonywanych czynności na miejscu wypadku drogowego i dalej kolizji drogowej. Dla policjanta, który dopiero rozpoczyna nabieranie doświadczenia, jest to bardzo dobry algorytm postępowania. Sprawia on, że funkcjonariusz nie musi zastanawiać się nad tym, co w danej sytuacji trzeba wykonać, tylko sukcesywnie krok po kroku może realizować zapisy zarządzenia.

§ 28. 1. Policjant po uzyskaniu informacji o zdarzeniu drogowym:

- 1) dokumentuje w notatniku służbowym źródło i czas jej uzyskania;
 - 2) informuje o zdarzeniu drogowym dyżurnego, jeżeli informację o tym uzyskał od innej osoby;
 - 3) na polecenie dyżurnego niezwłocznie udaje się na miejsce zdarzenia drogowego.
2. Użycie sygnałów uprzywilejowania pojazdu Policji w celu dojazdu na miejsce zdarzenia drogowego odbywa się zgodnie z przepisami ustawy – Prawo o ruchu drogowym.

§ 29. 1. Policjant, który pierwszy przybył na miejsce zdarzenia drogowego, informuje o tym dyżurnego oraz podejmuje w szczególności następujące czynności:

- 1) zabezpiecza miejsce zdarzenia drogowego w celu uniknięcia kolejnego zdarzenia drogowego oraz organizuje ruch drogowy w nowo powstałej sytuacji poprzez:
 - a) ustawienie pojazdu Policji w sposób zapewniający bezpieczeństwo własne oraz uczestników ruchu drogowego,
 - b) włączenie niebieskich świateł błyskowych w pojeździe Policji,
 - c) zastosowanie ostrzegawczych urządzeń technicznych oraz znaków drogowych służących do zabezpieczania miejsca zdarzenia drogowego, jeżeli posiada je na wyposażeniu;

- 2) wydobywa lub uwalnia osobę ranną z pojazdu;
 - 3) udziela osobie rannej pierwszej pomocy;
 - 4) wzywa zespół ratownictwa medycznego, a w razie potrzeby również inne służby ratownicze;
 - 5) usuwa z miejsca zdarzenia drogowego osoby postronne;
 - 6) zabezpiecza miejsce zdarzenia drogowego dla przeprowadzenia czynności procesowych, poprzez ochronę śladów kryminalistycznych przed ich utratą bądź zniekształceniem, w tym również przez służby ratownicze i techniczne;
 - 7) wykonuje działania mające na celu zapewnienie porządku i bezpieczeństwa na miejscu zdarzenia drogowego, ustalając formy współpracy i współdziałając z innymi służbami ratowniczymi w celu zminimalizowania jego skutków;
 - 8) dokonuje wstępnej oceny zdarzenia drogowego, a w razie potrzeby przekazuje dyżurnemu informację o konieczności:
 - a) przybycia dodatkowych sił wsparcia, innych służb ratowniczych lub służb technicznych zarządcy drogi,
 - b) przybycia osoby pełniącej nadzór w jednostce organizacyjnej Policji, celem skoordynowania wszystkich działań,
 - c) czasowego zamknięcia lub ograniczenia ruchu drogowego,
 - d) zorganizowania objazdów,
 - e) ewakuacji uczestników ruchu drogowego zablokowanych na drodze dwujezdniowej;
 - 9) ustala uczestników i świadków zdarzenia drogowego, odnotowując ich dane personalne oraz przeprowadza z nimi rozmowę w zakresie niezbędnym do wstępnego ustalenia przebiegu zdarzenia drogowego;
 - 10) podejmuje pościg, jeżeli sprawca zdarzenia drogowego zbiegł z jego miejsca i istnieje prawdopodobieństwo jego schwytania lub informuje dyżurnego o konieczności podjęcia czynności zmierzających do schwytania tego sprawcy;
 - 11) ustala obrażenia osób rannych oraz miejsce ich hospitalizacji;
 - 12) poddaje, w miarę możliwości, kierującego pojazdem oraz osobę, w stosunku do której zachodzi uzasadnione podejrzenie, że mogła kierować pojazdem uczestniczącym w zdarzeniu drogowym, badaniu w celu ustalenia zawartości w organizmie alkoholu lub środka działającego podobnie do alkoholu.
2. Czynności określonych w ust. 1 pkt 1 lit. b i c nie stosuje się, jeżeli pojazd Policji oraz pojazdy uczestniczące w zdarzeniu drogowym znajdują się poza jezdnią, a prowadzone czynności służbowe nie stwarzają zagrożenia bezpieczeństwa.

2. Algorytm czynności policjanta wykonywanych na miejscu zdarzenia drogowego

§ 30. 1. Policjant, o którym mowa w § 29, po przybyciu na miejsce zdarzenia drogowego patrolu skierowanego przez dyżurnego do jego obsługi, przekazuje dowódcy patrolu informację o wykonywanych czynnościach i dokonanych ustaleniach, a następnie pozostaje do jego dyspozycji, jeśli dowódca patrolu uzna to za konieczne.

2. Z czynności wykonanych na miejscu zdarzenia drogowego, wstępnie zakwalifikowanego jako wypadek drogowy, policjant, o którym mowa w § 29, sporządza notatkę urzędową, którą przekazuje dowódcy patrolu.

§ 31. Policjant patrolu skierowanego do obsługi wypadku drogowego jest obowiązany:

- 1) przeprowadzić czynności, o których mowa w § 29, jeżeli nie wykonał ich policjant zabezpieczający miejsce wypadku drogowego;
- 2) ustalić wstępnie przebieg i istotne okoliczności wypadku drogowego, w szczególności na podstawie rozmowy z uczestnikami i świadkami obecnymi na miejscu tego wypadku oraz analizy śladów kryminalistycznych;
- 3) przeprowadzić oględziny miejsca, rzeczy i osób, a w przypadku niecierpiącym zwłoki – dokonać zewnętrznych oględzin zwłok;
- 4) przeprowadzić inne, niezbędne czynności procesowe;
- 5) sporządzić dokumentację z przeprowadzonych czynności procesowych, a w szczególności:
 - a) protokół oględzin wraz ze szkicem kryminalistycznym miejsca wypadku drogowego w skali,
 - b) dokumentację fotograficzną lub wideo,
 - c) notatkę urzędową oraz kartę zdarzenia drogowego;
- 6) powiadomić dyżurującego prokuratora za pośrednictwem dyżurnego, jeżeli:
 - a) następstwem wypadku drogowego jest śmierć osoby,
 - b) osobą podejrzaną o spowodowanie wypadku drogowego, zaistniałego w okolicznościach uzasadniających podejrzenie popełnienia przestępstwa, jest sędzia, prokurator, funkcjonariusz Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Służby Celno-Skarbowej, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Żandarmerii Wojskowej, finansowego organu postępowania przygotowawczego lub organu nad nim nadrzędnego,
 - c) następstwem wypadku drogowego jest ciężki uszczerbek na zdrowiu, a osoba podejrzana o jego spowodowanie znajduje się w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środka działającego podobnie do alkoholu,

- d) istnieje prawdopodobieństwo, że wypadek drogowy wyczerpuje znamiona katastrofy komunikacyjnej;
- 7) poinformować dyżurnego o konieczności wezwania biegłego;
- 8) zabezpieczyć mienie uczestników wypadku drogowego, jeżeli sami nie są w stanie tego uczynić i udokumentować przeprowadzone czynności;
- 9) wykonać inne czynności zlecone przez prokuratora lub dyżurnego oraz:
 - a) ustalić, czy wypadek drogowy został zarejestrowany przez system monitoringu wizyjnego,
 - b) zabezpieczyć, w uzasadnionych przypadkach, dokumenty, a w szczególności: kartę kierowcy, wykresówki, zapisy odręczne, wydruki oraz inne dokumenty dotyczące okresów prowadzenia pojazdu, obowiązkowych przerw i odpoczynków kierowcy, a także pobrać, jeżeli jest to możliwe, dane z tachografu cyfrowego,
 - c) poinformować uczestników wypadku drogowego o procedurze dalszego postępowania w sprawie;
- 10) przesłuchać lub spowodować przesłuchanie świadków i uczestników wypadku drogowego w przypadkach niecierpiących zwłoki zwłaszcza, gdy zachodzi potrzeba zastosowania środka zapobiegawczego wobec osoby podejrzanej o spowodowanie wypadku drogowego albo, gdy w wypadku drogowym uczestniczyła osoba czasowo przebywająca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub zamieszkująca w znacznej odległości od miejsca wypadku;
- 11) w uzasadnionych przypadkach zatrzymać osobę lub osoby podejrzane o spowodowanie wypadku drogowego;
- 12) wykonać czynności związane z przywróceniem ruchu drogowego w miejscu wypadku drogowego, w szczególności:
 - a) zarządzić usunięcie pojazdu,
 - b) zgłosić dyżurnemu konieczność wezwania właściwych służb do uporządkowania i uprzątnięcia miejsca wypadku drogowego,
 - c) usunąć urządzenia ostrzegawczo-zabezpieczające,
 - d) przywrócić ruch do stanu pierwotnego, w tym zlikwidować wprowadzone objazdy;
- 13) zgłosić dyżurnemu konieczność powiadomienia właściwego przedsiębiorcy, odpowiedzialnego za ładunek, o potrzebie jego zabezpieczenia;
- 14) powiadomić dyżurnego o konieczności poinformowania:
 - a) osoby najbliższej ofierze śmiertelnej wypadku drogowego, rannej osobie nieprzytomnej, bądź poszkodowanemu małoletniemu,

2. Algorytm czynności policjanta wykonywanych na miejscu zdarzenia drogowego

- b) innej osoby lub podmiotu, jeżeli przemawiają za tym okoliczności zdarzenia, w szczególności, gdy osobą, o której mowa w lit. a jest cudzoziemiec;

15) powiadomić dyżurnego o zakończeniu czynności na miejscu wypadku drogowego.

§ 32. Policjant patrolu skierowanego do obsługi kolizji drogowej jest obowiązany w szczególności:

- 1) przeprowadzić czynności, o których mowa w § 29, jeżeli nie wykonał ich policjant zabezpieczający miejsce kolizji drogowej;
- 2) ustalić wstępnie przebieg i istotne okoliczności kolizji drogowej w szczególności na podstawie rozmowy z uczestnikami i świadkami obecnymi na miejscu tej kolizji oraz analizy śladów kryminalistycznych;
- 3) ujawnić, w miarę możliwości zwymiarować oraz udokumentować graficznie w notatniku służbowym, ślady kryminalistyczne istotne dla rozstrzygnięcia sprawy, w szczególności dotyczące usytuowania pojazdów po kolizji drogowej;
- 4) zarządzić usunięcie pojazdów z miejsca kolizji drogowej, aby nie powodowały zagrożenia lub tamowania ruchu, chyba że usunięcie pojazdów jest niemożliwe z przyczyn technicznych lub pozostawienie pojazdów jest konieczne do zrealizowania dalszych czynności;
- 5) zastosować wobec sprawcy lub sprawców kolizji prawem przewidziane środki;
- 6) sporządzić dokumentację niezbędną do dalszych czynności, w szczególności szkic miejsca kolizji drogowej dokumentujący, przynajmniej orientacyjnie, rozmieszczenie śladów kryminalistycznych oraz protokół oględzin pojazdu – w sytuacji, gdy na miejscu kolizji drogowej nie jest możliwe ustalenie jej sprawcy lub zbiegł on z miejsca tej kolizji albo odmówił przyjęcia mandatu karnego;
- 7) w razie potrzeby wykonać inne czynności, w szczególności:
 - a) zatrzymać paszport lub inny dokument uprawniający do przekroczenia granicy oraz zabezpieczyć dokumenty i dane, o których mowa w § 31 pkt 9 lit. b,
 - b) poinformować uczestników kolizji drogowej o procedurze dalszego postępowania w sprawie,
 - c) przesłuchać lub spowodować przesłuchanie świadków i uczestników kolizji drogowej mających miejsce zamieszkania w znacznej odległości od miejsca zdarzenia,
 - d) zatrzymać osobę podejrzaną o spowodowanie kolizji drogowej, jeżeli zachodzą przesłanki uzasadniające zastosowanie wobec tej osoby postępowania przyspieszonego albo nie można ustalić jej tożsamości;

- 8) w razie potrzeby wykonać czynności związane z przywróceniem lub usprawnieniem ruchu drogowego w miejscu kolizji drogowej, a w szczególności:
 - a) zgłosić dyżurnemu konieczność wezwania właściwych służb do uporządkowania i uprzątnięcia miejsca kolizji drogowej,
 - b) usunąć urządzenia ostrzegawczo-zabezpieczające,
 - c) przywrócić ruch do stanu pierwotnego, w tym zlikwidować wprowadzone objazdy;
- 9) powiadomić dyżurnego o zakończeniu czynności na miejscu kolizji drogowej.

§ 33. Policjant na miejscu zdarzenia drogowego z udziałem pojazdu przewożącego towary niebezpieczne, realizując czynności zgodnie z § 28–32, powinien:

- 1) ustawić pojazd Policji w bezpiecznej odległości;
- 2) podjąć próbę ustalenia rodzaju przewożonego ładunku oraz, czy doszło do jego uwolnienia;
- 3) wykonać czynności zmierzające do odizolowania terenu, jeżeli mogło nastąpić jego skażenie;
- 4) podjąć niezbędne czynności do czasu przybycia jednostki straży pożarnej lub służby ratownictwa chemicznego¹².

¹² Zarządzenie nr 30 Komendanta Głównego Policji z dnia 22 września 2017 r. w sprawie pełnienia służby na drogach wprowadza schemat postępowania policjanta na miejscu zdarzenia drogowego (Dz. Urz. KGP poz. 64 , z późn. zm.).

3.

Obowiązki uczestnika wypadku drogowego

Dla przypomnienia, obowiązki uczestnika wypadku drogowego zapisane w ustawie – Prawo o ruchu drogowym dotyczą każdej osoby przebywającej na terenie Polski. Również należy dodać, że ustawa nie dzieli zdarzenia drogowego na wypadek czy kolizję (tak jak to robi zarządzenie nr 30 KGP). Jedyne podział, jaki wprowadza ustawa, to wypadki, w których są zabici lub ranni, lub ich nie ma.

Art. 44. 1. Kierujący pojazdem w razie uczestniczenia w wypadku drogowym jest obowiązany:

- 1) zatrzymać pojazd, nie powodując przy tym zagrożenia bezpieczeństwa ruchu drogowego;
 - 2) przedsięwziąć odpowiednie środki w celu zapewnienia bezpieczeństwa ruchu w miejscu wypadku;
 - 3) niezwłocznie usunąć pojazd z miejsca wypadku, aby nie powodował zagrożenia lub tamowania ruchu, jeżeli nie ma zabitego lub rannego;
 - 4) podać swoje dane personalne, dane personalne właściciela lub posiadacza pojazdu oraz dane dotyczące zakładu ubezpieczeń, z którym zawarta jest umowa obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej, na żądanie osoby uczestniczącej w wypadku.
2. Jeżeli w wypadku jest zabity lub ranny, kierujący pojazdem jest obowiązany ponadto:
- 1) udzielić niezbędnej pomocy ofiarom wypadku oraz wezwać zespół ratownictwa medycznego i Policję;
 - 2) nie podejmować czynności, które mogłyby utrudnić ustalenie przebiegu wypadku;
 - 2a) do czasu przybycia na miejsce wypadku Policji i poddania go badaniu w celu ustalenia w organizmie zawartości alkoholu lub obecności środka działającego podobnie do alkoholu powstrzymać się od spożywania alkoholu i środków działających podobnie do alkoholu;

- 3) pozostać na miejscu wypadku, a jeżeli wezwanie zespołu ratownictwa medycznego lub Policji wymaga oddalenia się – niezwłocznie powrócić na to miejsce.
3. Przepisy ust. 1 i 2 stosuje się odpowiednio do innych osób uczestniczących w wypadku¹³.

¹³ Ustawa z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym.

4.

Dokumenty stosowane podczas czynności wykonywanych na miejscu kolizji drogowej (zapis w notatniku służbowym, karta rejestracyjna, karta zdarzenia drogowego, notatka urzędowa)

Zabezpieczenie materiału dowodowego w postaci utworzenia odpowiedniej dokumentacji jest niezbędne do zapewnienia prawidłowego toku postępowania.

Funkcjonariusz Policji po przybyciu na miejsce kolizji drogowej ma obowiązek w prawidłowy sposób udokumentować przeprowadzenie czynności służbowych, zgodnie z wytycznymi nr 3 Komendanta Głównego Policji z dnia 5 lipca 2007 r., aby były one odzwierciedleniem ustalanych przez policjanta faktów kolizji drogowej.

Policjant na miejscu zdarzenia drogowego niezwłocznie wypełnia karty zdarzenia drogowego za pomocą urządzeń teletransmisji danych. Jeżeli wypełnianie kart zdarzenia drogowego w taki sposób nie jest możliwe z przyczyn technicznych lub zdarzenie zostało zgłoszone w innym terminie i Policja nie była obecna na miejscu zdarzenia, do SEWIK wprowadza się informacje zawarte w karcie zdarzenia drogowego wypełnionej w wersji papierowej, w terminie nieprzekraczającym 7 dni od daty zgłoszenia¹⁴.

¹⁴ Zarządzenie nr 38 Komendanta Głównego Policji z dnia 15 grudnia 2021 r. zmieniające zarządzenie w sprawie metod i form prowadzenia przez Policję statystyki zdarzeń drogowych (Dz. Urz. KGP z 2021 r. poz. 181).

[illegible]

				NUMER EWIDENCYJNY PESEL (dla obywateli z datą urodzenia i obywatelstwa)		PIEC		OSOBA NIEPEŁNOSPRAWNA		DZIAŁANIE		JAZDA BEZ		ZABITY		RANNY	
				Data urodzenia	numer	MĘCZYZNA	KOBIETA	OSOBA NIEPEŁNOSPRAWNA	ALKOHOŁU	INNEGO ŚRODKA	NIEBADANY	PASÓW	FOTELIA	KASKU	NA MIESCU	30 DNI	CIEŻKO
XI. UCZESTNICZY (osoby uczestniczące w zdarzeniu drogowym)				KIERUJĄCY NR 1													
				NAZWISKO													
				IMIE													
KIERUJĄCY NR 2				MARKA POJAZDU NUMER REJ.													
				IMIE OJCA													
				IMIE													
KIERUJĄCY NR 3				MARKA POJAZDU NUMER REJ.													
				IMIE OJCA													
				IMIE													
PIESZY, OSOBA UWRA, PASAŻER, NUMER POJAZDU				PRZYCZEPA / NACZEPA NR REJ.													
				NAZWISKO													
				IMIE													
				IMIE OJCA													
				IMIE													
				IMIE OJCA													
				IMIE													
				IMIE OJCA													
				IMIE													
				IMIE OJCA													
				IMIE													
				IMIE OJCA													
XII. DODATKOWE INFORMACJE O KIERUJĄCYM				1		2		3									
				POSIAŁA		179											
XIII. ROZSTRZYGNIĘCIE				1		2		3									
				POSTĘPOWANIE PRZYGOTOWAWCZE		185											
UWAGI - INFORMACJE DODATKOWE				WNIOSK O UKARANIE		186											
				MANDAT KARNY		187											
POUCZENIE				188													
				INNY ORGAN		189											
INNY SPOŚÓB ZAKOŃCZENIA				190													

INSTRUKCJA WYPEŁNIANIA KARTY ZDARZENIA DROGOWEGO¹⁵

1. Kartę zdarzenia drogowego wypełnia się poprzez wstawienie znaku X w odpowiednie pole (pola) lub wpisanie wymaganej informacji.

- 1.1. Informacje o pojazdach i kierujących tymi pojazdami należy podawać indywidualnie dla każdego uczestnika oraz pojazdu.
- 1.2. Numerem „1” oznacza się pojazd, którego kierujący spowodował zdarzenie drogowe. W przypadku współwiny kierujących pojazd jednego z nich oznacza się numerem „1”, drugiego zaś – numerem „2”. Pozostałe pojazdy oznacza się w kolumnach w dowolnej kolejności.
- 1.3. Jeżeli sprawcą zdarzenia był pieszy, pasażer lub osoba poruszająca się przy użyciu Urządzenie Wspomagającego Ruch, zwanego dalej UWR, w **tabeli XI „UCZESTNICY (osoby uczestniczące w zdarzeniu drogowym)”** jego dane wpisuje się w pierwszej pozycji w grupie pieszych, pasażerów lub osób poruszających się przy użyciu UWR, natomiast pojazdy uczestniczące w tym zdarzeniu oznacza się numerami w dowolnej kolejności.
- 1.4. Na schemacie miejsca zdarzenia drogowego każdy uczestniczący pojazd należy oznaczyć odpowiednimi, kolejnymi numerami: 1, 2, 3 – zgodnie z danymi zawartymi w tabelach.

Karta zdarzenia drogowego przewidziana jest maksymalnie dla 3 pojazdów (kierujących) i 6 pasażerów lub pieszych. Jeżeli w zdarzeniu uczestniczy więcej pojazdów, pasażerów lub pieszych niż przewidziano w tabelach, należy wypełnić kolejną kartę zdarzenia drogowego, w której należy wypełnić nagłówek, a następnie podać informacje o kolejnych pojazdach, kierujących, pasażerach oraz pieszych, nadając im odpowiednie numery.

- 1.5. W przypadku zdarzenia zakwalifikowanego jako „najechanie na pojazd unieruchomiony” (**poz. 82**) nie wprowadza się danych kierującego, chyba że przyczynił się do jego powstania.

2. Nagłówek karty zdarzenia drogowego.

- 2.1. W poz. **„JEDNOSTKA POLICJI” [01]** – wpisać nazwę jednostki organizacyjnej Policji (KSP/KMP/KPP), na terenie której zaistniało zdarzenie i jako drugą – jednostkę organizacyjną Policji, z której policjant wykonywał czynności na miejscu zdarzenia lub przyjął zgłoszenie o zdarzeniu.
- 2.2. W poz. **„NR REJESTRACJI ZDARZENIA” [02]** – wpisać numer, pod którym zdarzenie zostało zarejestrowane.

¹⁵ Załącznik nr 2 do zarządzenia nr 38 Komendanta Głównego Policji z dnia 15 grudnia 2021 r. zmieniającego zarządzenie w sprawie metod i form prowadzenia przez Policję statystyki zdarzeń drogowych.

- 2.3. W poz. „**POWIAT**” [03], „**GMINA**” [04], „**MIJSCOWOŚĆ**” [05] – wpisać nazwę powiatu, gminy i miejscowości, w której doszło do zdarzenia drogowego.
- 2.4. W poz. „**ULICA, NR POSESJI**” [06] – wpisać nazwę ulicy, numer posesji.
- 2.5. W poz. „**RONDO/ WĘZEL**” [07] – wpisać nazwę ronda, węzła, Miejsca Obsługi Podróżnych, łącznicy.
- 2.6. W poz. „**DROGA NR**” [08] – wpisać obowiązkowo w zaznaczone pola numer drogi według obowiązującej numeracji (także w przypadku, gdy do zdarzenia doszło w granicach miasta), poprzedzając go literą zgodnie z rodzajem lub kategorią drogi:
- **A** – autostrada,
 - **S** – droga ekspresowa,
 - **K** – droga krajowa,
 - **W** – droga wojewódzka,
 - **P** – droga powiatowa,
 - **G** – droga gminna.

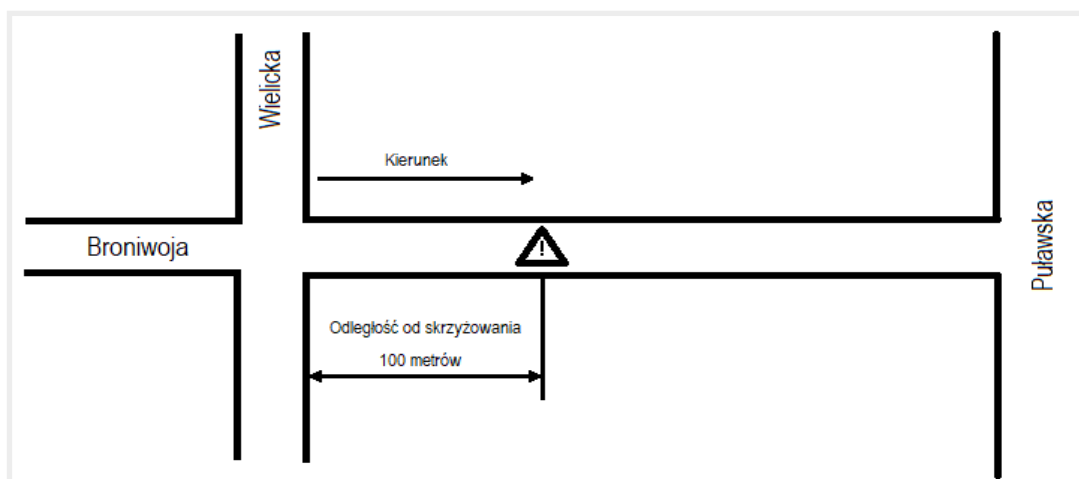
W przypadku braku numeru drogi wpisać odpowiednio: droga powiatowa, droga gminna, droga niepubliczna.

Ponadto należy odpowiednio wypełnić pola: **km** ... oraz **hm** ..., zgodnie ze znakami kilometrowymi i hektometrowymi umieszczonymi na słupku prowadzącym **U-1a**, jeżeli na drodze występują takie słupki.

- 2.7. W poz. „**SKRZYŻOWANIE/ Z ULICĄ /DROGĄ NR**” [09] – wpisać nazwę ulicy oraz numer drogi, jeżeli zdarzenie miało miejsce na skrzyżowaniu lub przecięciu z ulicą podaną w **poz. [06]** lub drogą podaną w **poz. [08]**. W przypadku skrzyżowania dróg różnej kategorii na pierwszym miejscu należy wpisać drogę o wyższej kategorii, a w przypadku skrzyżowania dróg jednej kategorii jako pierwszą należy wpisać drogę z niższą numeracją.
- 2.8. W poz. „**ODLEGŁOŚĆ OD SKRZYŻOWANIA**” [10] i „**KIERUNEK**” [11], **które muszą zostać wypełnione łącznie**, należy podać w przypadku, gdy nie możliwe jest określenie miejsca zdarzenia za pomocą nr posesji lub słupków z oznaczeniem kilometrów i hektometrów. W takim przypadku miejsce zdarzenia określa się następująco:
- w poz. „**ULICA, NR POSESJI**” [06] wpisać nazwę ulicy, na której doszło do zdarzenia i w poz. „**DROGA NR**” [08] wpisać nr drogi na której doszło do zdarzenia – zgodnie z punktem 2.6. niniejszej Instrukcji,

- w poz. „**SKRZYŻOWANIE/ Z ULICĄ /DROGĄ NR**” [09] wpisać nazwę ulicy oraz numer drogi najbliższego skrzyżowania, od którego mierzona jest odległość do miejsca zdarzenia,
- w poz. „**ODLEGŁOŚĆ OD SKRZYŻOWANIA**” [10] wpisać odległość od podanego wcześniej skrzyżowania do miejsca zdarzenia mierzoną w metrach (z dokładnością do 1 metra),
- w poz. „**KIERUNEK**” [11] wpisać nazwę miejscowości, nazwę ulicy lub nr drogi, w kierunku do której mierzono odległość od skrzyżowania do miejsca zdarzenia.

PRZYKŁAD:

Dla powyższego przykładu należy wpisać:

- w poz. „**ULICA, NR POSESJI**” [06] – Broniwoja,
- w poz. „**DROGA NR**” [08] – Droga gminna,
- w poz. „**SKRZYŻOWANIE/ Z ULICĄ /DROGĄ NR**” [09] – Wielicka,
- w poz. „**ODLEGŁOŚĆ OD SKRZYŻOWANIA**” [10] – 100,
- w poz. „**KIERUNEK**” [11] – Puławska.

2.9. W poz. „**DATA ZDARZENIA**” [12] – wpisać datę zdarzenia w układzie: rok/miesiąc/dzień – zgodnie ze schematem: rrrr/mm/dd.

2.10. W poz. „**GODZINA**” [13] – wpisać godzinę zdarzenia w układzie: godzina/minuty – zgodnie ze schematem: gg/mm.

2.11. W poz. „**OTRZYMANIE ZGŁOSZENIA O ZDARZENIU**” [14] – wpisać godzinę otrzymania pierwszej informacji o zdarzeniu. W przypadku zgłoszenia zda-

rzenia w innym terminie niż zaistniało, wpisać datę i godzinę przyjęcia zgłoszenia w układzie jak w **poz. [12]** i **[13]**.

2.12. W poz. „**PRZYBYCIE NA MIEJSCE ZDARZENIA**” **[15]** – wpisać godzinę przybycia na miejsce zdarzenia. W przypadku obecności na miejscu pierwszego patrolu, do SEWIK wpisać czas przybycia pierwszego patrolu. W przypadku zgłoszenia zdarzenia w innym terminie niż zaistniało, wpisać datę i godzinę przybycia na miejsce patrolu Policji w układzie jak w **poz. [12]** i **[13]**. Jeżeli patrol Policji nie był obecny, pole pozostawić puste.

2.13. W poz. „**WSPÓŁRZĘDNE GPS**” **[16]** – wpisać pod. **lit. N** – szerokość geograficzną i pod. **lit. E** – długość geograficzną w formacie **dziesiętnym** np. N: 52.150714, E: 21.01842299999 lub w formacie **DMS** (stopnie, minuty i sekundy), według schematu: **d d° m m' ss(,)s "**, przy czym podczas wpisywania sekund należy pominąć przecinek – **zamiast** np. N: 52° 09' 02,0", E: 21° 01' 06,0" **należy wpisać** N: 52° 09' 020", E: 21° 01' 060" .

2.14. W poz. „**DROGA PUBLICZNA**” **[17]** – wstawić znak X, jeżeli zdarzenie miało miejsce na drodze publicznej.

2.15. W poz. „**STREFA ZAMIESZKANIA**” **[18]** – wstawić znak X, jeżeli zdarzenie miało miejsce na drodze publicznej lub na drodze niepublicznej w strefie zamieszkania.

2.16. W poz. **STREFA RUCHU** **[19]** – wstawić znak X, jeżeli zdarzenie miało miejsce na drodze niepublicznej w strefie ruchu.

3. Tabela I „**MIEJSCE ZDARZENIA**”.

Za miejsce zdarzenia przyjmuje się miejsce, w którym się ono rozpoczęło.

3.1. W części „**OBSZAR**” znak X wstawić w pole tylko przy jednej pozycji.

Poz. 20 – wstawić znak X, gdy zdarzenie miało miejsce w obszarze zabudowanym.

Poz. 21 – wstawić znak X, gdy zdarzenie miało miejsce poza obszarem zabudowanym.

3.2. W części „**GEOMETRIA DROGI**” znak X wstawić w pole przy jednej lub przy kilku pozycjach, w zależności od tego, w którym miejscu na drodze doszło do zdarzenia. Przykładowo, jeżeli zdarzenie drogowe miało miejsce na odcinku prostym i wzniesieniu, należy zaznaczyć **poz. 22 i 25**, a jeżeli na łuku (zakręcie) i spadku, należy zaznaczyć **poz. 23 i 24**.

Poz. 22 – wstawić znak X, gdy zdarzenie miało miejsce na prostym odcinku drogi.

Poz. 23 – wstawić znak X, gdy zdarzenie miało miejsce na zakręcie lub łuku poziomym, niezależnie od tego czy jest oznakowany znakami **A-1**, **A-2**, **A-3**, **A-4**.

Poz. 24 – wstawić znak X, gdy zdarzenie miało miejsce na znacznym spadku podłużnym drogi, a pojazd poruszający się „w dół” zjechał na część jezdni przeznaczoną dla przeciwnego kierunku ruchu i na tej części jezdni nastąpiło to zdarzenie.

Poz. 25 – wstawić znak X, gdy zdarzenie miało miejsce na znacznym wzniesieniu podłużnym drogi, a pojazd poruszający się „pod górę” zjechał na część jezdni przeznaczoną dla przeciwnego kierunku ruchu i na tej części jezdni nastąpiło to zdarzenie.

Poz. 26 – wstawić znak X, gdy zdarzenie miało miejsce na wierzchołku wzniesienia.

3.3. W części „**SKRZYŻOWANIE**” znak X wstawić w pole tylko przy jednej pozycji.

Poz. 27 – wstawić znak X, gdy zdarzenie miało miejsce na skrzyżowaniu dróg równorzędnych.

Poz. 28 – wstawić znak X, gdy zdarzenie miało miejsce na skrzyżowaniu z drogą z pierwszeństwem przejazdu.

Poz. 29 – wstawić znak X, gdy zdarzenie miało miejsce na skrzyżowaniu o ruchu okrężnym.

4. W tabeli II „**CHARAKTERYSTYKA MIEJSCA ZDARZENIA**” znak X wstawić w pole tylko przy jednej pozycji.

Poz. 30 – wstawić znak X, gdy zdarzenie miało miejsce na jezdni, z wyjątkiem przejść dla pieszych lub przejazdów dla rowerzystów.

Poz. 31 – wstawić znak X, gdy zdarzenie miało miejsce na pasie dzielącym dwie jezdnie jednokierunkowe.

Poz. 32 – wstawić znak X, gdy zdarzenie miało miejsce na poboczu, bez względu na to czy pobocze było utwardzone czy gruntowe.

Poz. 33 – wstawić znak X, gdy doszło do uderzenia pojazdu w skarpe lub wjechania do rowu.

Poz. 34 – wstawić znak X, gdy zdarzenie miało miejsce na wyznaczonym przejściu dla pieszych.

Poz. 35 – wstawić znak X, gdy zdarzenie miało miejsce na chodniku lub drodze dla pieszych oznakowanej znakiem **C-16** „droga dla pieszych”.

- Poz. 36** – wstawić znak X, gdy zdarzenie miało miejsce na drodze dla rowerów, pasie ruchu dla rowerów, śluzie dla rowerów.
- Poz. 37** – wstawić znak X, gdy zdarzenie miało miejsce na wyznaczonym przejeździe dla rowerzystów.
- Poz. 38** – wstawić znak X, gdy zdarzenie miało miejsce na przystanku.
- Poz. 39** – wstawić znak X, gdy zdarzenie miało miejsce na przejeździe tramwajowym lub torowisku tramwajowym.
- Poz. 40** – wstawić znak X, gdy zdarzenie miało miejsce na przejeździe kolejowym wyposażonym w zapory lub półzapory, a także w znaki pionowe, w tym również znak **B-32** „rogatka uszkodzona”.
- Poz. 41** – wstawić znak X, gdy zdarzenie miało miejsce na przejeździe kolejowym niewyposażonym w zapory lub półzapory.
- Poz. 42** – wstawić znak X, gdy zdarzenie miało miejsce na moście, wiadukcie, łącznicy lub w tunelu.
- Poz. 43** – wstawić znak X, gdy zdarzenie miało miejsce na przewiązce dróg o dwóch jezdniach jednokierunkowych.
- Poz. 44** – wstawić znak X, gdy zdarzenie miało miejsce na parkingu, placu lub Miejscu Obsługi Podróżnych.
- Poz. 45** – wstawić znak X, gdy zdarzenie miało miejsce na wjeździe na drogę:
- 1) z nieruchomości, z obiektu przydrożnego lub dojazdu do tego obiektu, z drogi niebędącej drogą publiczną oraz ze strefy zamieszkania;
 - 2) z pola lub na drogę twardą z drogi gruntowej;
 - 3) z zajezdni lub na jezdnię z pętli pojazdów szynowych.
- Poz. 46** – wstawić znak X, gdy zdarzenie miało miejsce w obszarze robót drogowych lub w miejscu, gdzie wprowadzono oznakowanie tymczasowe w związku z prowadzonymi robotami drogowymi.

5. Tabela III „INFORMACJE O DRODZE”.

5.1. W części „**RODZAJ DROGI**” znak X wstawić w pole tylko przy jednej pozycji.

Poz. 47 – wstawić znak X, gdy zdarzenie miało miejsce na autostradzie.

Poz. 48 – wstawić znak X, gdy zdarzenie miało miejsce na drodze ekspresowej.

Poz. 49 – wstawić znak X, gdy zdarzenie miało miejsce na drodze o dwóch jezdniach jednokierunkowych z wyjątkiem autostrad i dróg ekspresowych.

Poz. 50 – wstawić znak X, gdy zdarzenie miało miejsce na drodze jednokierunkowej.

Poz. 51 – wstawić znak X, gdy zdarzenie miało miejsce na drodze posiadającej jedną jezdnię dwu lub wielopasmową.

5.2. W części „**NAWIERZCHNIA**” znak X wstawić w pole tylko przy jednej pozycji.

Poz. 52 – wstawić znak X, gdy zdarzenie miało miejsce na drodze twardej.

Poz. 53 – wstawić znak X, gdy zdarzenie miało miejsce na drodze o nawierzchni gruntowej.

5.3. W części „**STAN NAWIERZCHNI**” znak X wstawić w pole przy jednej lub przy kilku pozycjach.

Poz. 54 – wstawić znak X, gdy zdarzenie miało miejsce na drodze o nawierzchni suchej.

Poz. 55 – wstawić znak X, gdy zdarzenie miało miejsce na drodze o nawierzchni mokrej (w trakcie opadów deszczu, po opadach deszczu, gradu, po roztopionym śniegu, na której jest woda z przyczyn innych niż opady atmosferyczne), na której nie znajdują się powierzchniowo duże kałuże lub rozlewiska.

Poz. 56 – wstawić znak X, gdy zdarzenie miało miejsce na drodze, na której znajdują się powierzchniowo duże kałuże lub rozlewiska, utrudniające ruch.

Poz. 57 – wstawić znak X jeżeli nawierzchnia drogi w miejscu zdarzenia lub bezpośrednio przed nim była oblodzona lub zaśnieżona.

Poz. 58 – wstawić znak X w przypadku nawierzchni zanieczyszczonej przez błoto, piasek, płyny ropopochodne, mokre liście itp.

Poz. 59 – wstawić znak X, gdy w nawierzchni są koleiny lub garby.

Poz. 60 – wstawić znak X, gdy w nawierzchni są dziury lub wyboje.

5.4. W części „**SYGNALIZACJA ŚWIETLNA**” znak X wstawić w pole tylko przy jednej pozycji.

Poz. 61 – wstawić znak X, gdy zdarzenie zaistniało na skrzyżowaniu lub w miejscu poza skrzyżowaniem, wyposażonym w działającą sygnalizację świetlną nadającą sekwencje sygnałów:

1) zielony, żółty, czerwony, czerwony i żółty;

2) zielony i czerwony (dla pieszych i rowerzystów) lub na zwężonym odcinku drogi (ruch wahadłowy);

3) czerwony migający pojedynczy lub dwa na przemian migające albo

4) migający sygnał żółty.

Poz. 62 – wstawić znak X, gdy zdarzenie miało miejsce na skrzyżowaniu lub poza skrzyżowaniem, wyposażonym w niesprawną sygnalizację świetlną.

Poz. 63 – wstawić znak X, gdy zdarzenie miało miejsce na skrzyżowaniu lub poza skrzyżowaniem, gdzie nie było sygnalizacji świetlnej.

5.5. W części „**OZNAKOWANIE POZIOME**” znak X wstawić w pole tylko przy jednej pozycji.

Poz. 64 – wstawić znak X, gdy zdarzenie nastąpiło w miejscu, w którym jezdnią była oznakowana znakami poziomymi.

Poz. 65 – wstawić znak X, gdy zdarzenie nastąpiło w miejscu, w którym na jezdni nie było znaków poziomych lub były one nieczytelne.

5.6. W części „**LICZBA PASÓW RUCHU**” w pole przy **poz. 66** wpisać cyfrą sumę pasów ruchu znajdujących się na drodze w miejscu zdarzenia, niezależnie od tego, czy droga jest jednojezdniowa, czy dwujezdniowa.

6. Tabela IV „OŚWIETLENIE” znak X wstawić w pole tylko przy jednej pozycji.

Poz. 67 – wstawić znak X, gdy zdarzenie drogowe nastąpiło w dzień; za wartości graniczne przyjmuje się godzinę wschodu i zachodu słońca.

Poz. 68 – wstawić znak X, gdy zdarzenie drogowe nastąpiło o świcie albo o zmroku, tj. przed wschodem albo po zachodzie słońca, a także wówczas, gdy zachmurzenie nieba spowodowało późniejsze rozpoczęcie oświetlenia dziennego lub wcześniejsze zapadanie zmroku.

Poz. 69 – wstawić znak X, gdy zdarzenie drogowe nastąpiło nocą w miejscu, w którym droga była oświetlona.

Poz. 70 – wstawić znak X, gdy zdarzenie drogowe nastąpiło nocą w miejscu, w którym droga nie była oświetlona żadnym światłem zewnętrznym, niezależnie od powodu braku tego oświetlenia

7. W tabeli V „WARUNKI ATMOSFERYCZNE” znak X wstawić w pole przy jednej lub przy kilku pozycjach.

Poz. 71 – wstawić znak X, gdy w momencie zdarzenia były dobre warunki atmosferyczne, gdy w dzień świeci słońce, zachmurzenie nieba jest niecałkowite i nie występują mgły lub opady atmosferyczne, a wiatr jest umiarkowany.

Poz. 72 – wstawić znak X, gdy w momencie zdarzenia było całkowite zachmurzenie nieba.

Poz. 73 – wstawić znak X, gdy w momencie zdarzenia było oślepiające słońce, które bezpośrednio świeciło w oczy kierującemu pojazdem lub pieszem.

Poz. 74 – wstawić znak X, gdy w momencie zdarzenia wiał silny wiatr utrudniający kierowanie pojazdem.

Poz. 75 – wstawić znak X, gdy w momencie zdarzenia padał deszcz, w wyniku czego nawierzchnia drogi była co najmniej mokra.

Poz. 76 – wstawić znak X, gdy w momencie zdarzenia były opady śniegu lub gradu, w wyniku czego nawierzchnia drogi była co najmniej mokra.

Poz. 77 – wstawić znak X, gdy w momencie zdarzenia występowała mgła lub dym, które zmniejszyły przejrzystość powietrza ograniczającą widoczność na odległość mniejszą niż 150 m.

8. W tabeli VI „RODZAJ ZDARZENIA” znak X wstawić w pole tylko przy jednej pozycji, dotyczącej zdarzenia drogowego, które zaistniało jako pierwsze, bez względu na to, jakie zdarzenia drogowe zaistniały w jego następstwie.

8.1. Część „ZDERZENIE SIĘ POJAZDÓW W RUCHU”.

Poz. 78 – wstawić znak X, gdy pojazdy zderzyły się czołowo, poruszając się w przeciwnych kierunkach.

Poz. 79 – wstawić znak X, gdy pojazdy zderzyły się pod kątem podczas przecinania się kierunków ruchu.

Poz. 80 – wstawić znak X, gdy nastąpiło tylne zderzenie pojazdów, a pojazdy jechały w tym samym kierunku.

8.2. Część „NAJECHANIE NA”.

Poz. 81 – wstawić znak X, gdy w obrębie drogi (jezdni, przejście dla pieszych, pobocze, chodnik itp.) nastąpiło zetknięcie się pojazdu:

1) z pieszym;

2) z osobą wykonującą roboty lub inne czynności na drodze.

Poz. 82 – wstawić znak X, gdy nastąpiło najechanie na pojazd unieruchomiony, kiedy zatrzymanie pojazdu nie wynikało z warunków ruchu, bez względu na jego pozycję i miejsce, np. pojazd zaparkowany, pojazd zepsuty stojący na jezdni, poboczu, chodniku itp.

Poz. 83 – wstawić znak X, gdy nastąpiło najechanie na drzewo.

Poz. 84 – wstawić znak X, gdy nastąpiło najechanie na słup lub inny element drogowy znajdujący się w pasie drogowym.

Poz. 85 – wstawić znak X, gdy na przejeździe kolejowym nastąpiło najechanie na zaporę lub półzaporę.

Poz. 86 – wstawić znak X, gdy najechano na dziurę, wybój, garb, koleinę.

Poz. 87 – wstawić znak X, gdy nastąpiło najechanie na zwierzę.

Poz. 88 – wstawić znak X, gdy nastąpiło najechanie na barierę ochroną, barierę betonowe, balustrady lub poręcz.

8.3. Poz. 89 – wstawić znak X, gdy nastąpiło wywrócenie się pojazdu na bok lub na dach.

8.4. Poz. 90 – wstawić znak X, gdy w zdarzeniu pasażer wypadł z pojazdu w czasie jazdy, został przyciśnięty drzwiami autobusu w trakcie wsiadania lub wysiadania, przewrócił się w pojeździe komunikacji publicznej lub w samochodzie ciężarowym przewożącym osoby poza kabiną kierowcy.

8.5. Poz. 91 – wstawić znak X, gdy w obrębie drogi (jezdni, przejście dla pieszych, pobocze, chodnik itp.) nastąpiło zetknięcie się pojazdu z osobą poruszającą się przy użyciu UWR.

8.6. Poz. 92 – wstawić znak X, gdy zdarzenia nie można zakwalifikować w żadnej z pozycji od 78 do 91.

9. W tabeli VII „USZKODZENIA POZA POJAZDAMI” znak X wstawić w pole przy jednej lub przy kilku pozycjach.

Poz. 93 – wstawić znak X, gdy uszkodzeniu uległ budynek, niezależnie od tego czy był mieszkalny, czy gospodarczy.

Poz. 94 – wstawić znak X, gdy uszkodzeniu uległ słup energetyczny, słup telefoniczny, maszt oświetleniowy itp.

Poz. 95 – wstawić znak X, gdy uszkodzeniu uległo urządzenie drogowe: sygnalizator, konstrukcja wsporcza znaku drogowego oraz jego tablice, zaporę lub półzaporę na przejeździe kolejowym, urządzenie bezpieczeństwa ruchu, np. bariera, słupek prowadzący U-1a lub U-1b, lustro drogowe.

Poz. 96 – wstawić znak X, gdy uszkodzeniu uległ wiadukt, w tym jego konstrukcja wsporcza oraz znak bramowy.

Poz. 97 – wstawić znak X, gdy uszkodzeniu uległo ogrodzenie nieruchomości, niezależnie od jego konstrukcji i materiału, z którego było wykon-

ne, albo w przypadku, gdy pojazd uszkodził obiekt niewymieniony w tabeli.

10. Tabela VIII „POJAZDY UCZESTNICZĄCE”.

10.1. W poz. od **98** do **115** znak X wstawić w pole tylko przy jednej pozycji dla każdego z pojazdów uczestniczących w zdarzeniu drogowym, oznaczonych zgodnie z pkt **1.2**.

Poz. 98 – wstawić znak X, gdy w zdarzeniu uczestniczył rower lub wózek rowerowy.

Poz. 99 – wstawić znak X, gdy w zdarzeniu uczestniczył motorower.

Poz. 100 – wstawić znak X, gdy w zdarzeniu uczestniczył motocykl o pojemności skokowej silnika nieprzekraczającej 125 cm³, mocy nieprzekraczającej 11 kW i stosunku mocy do masy własnej nieprzekraczającym 1 kW/kg.

Poz. 101 – wstawić znak X, gdy w zdarzeniu uczestniczył inny motocykl, niż określony w **poz. 99**.

Poz. 102 – wstawić znak X, gdy w zdarzeniu uczestniczył samochód osobowy. W pozycji tej należy uwzględniać również samochody ciężarowe z tzw. kratką, mimo, że w dowodzie rejestracyjnym jest wpisany inny rodzaj pojazdu.

Poz. 103 – wstawić znak X, gdy w zdarzeniu uczestniczył samochód ciężarowy o dopuszczalnej masie całkowitej nieprzekraczającej 3,5 t, z wyłączeniem samochodu ciężarowego wymienionego w **poz. 101**.

Poz. 104 – wstawić znak X, gdy w zdarzeniu uczestniczył samochód ciężarowy o dopuszczalnej masie całkowitej powyżej 3,5 t.

Poz. 105 – wstawić znak X, gdy w zdarzeniu uczestniczył autobus wykonujący publiczny (powszechnie dostępny) regularny przewóz osób, tj. według rozkładu jazdy i po określonej linii komunikacyjnej, liniach komunikacyjnych lub sieci komunikacyjnej.

Poz. 106 – wstawić znak X, gdy w zdarzeniu uczestniczył inny autobus niż określony w **poz. 104** (np. autobus szkolny, pracowniczy, wycieczkowy).

Poz. 107 – wstawić znak X, gdy w zdarzeniu uczestniczył ciągnik rolniczy.

Poz. 108 – wstawić znak X, gdy w zdarzeniu uczestniczył tramwaj lub trolejbus.

Poz. 109 – wstawić znak X, gdy w zdarzeniu brał udział czterokołowiec lekki.

Poz. 110 – wstawić znak X, gdy w zdarzeniu brał udział czterokołowiec.

Poz. 111 – wstawić znak X, gdy w zdarzeniu uczestniczył pociąg.

Poz. 112 – wstawić znak X, gdy w zdarzeniu uczestniczyła hulajnoga elektryczna.

Poz. 113 – wstawić znak X, gdy w zdarzeniu uczestniczyło urządzenie transportu osobistego

Poz. 114 – wstawić znak X, gdy w zdarzeniu uczestniczył inny pojazd niż wymieniony w **poz. od 98 do 113**.

Poz. 115 – wstawić znak X, gdy pojazd odjechał z miejsca zdarzenia i nie udało się go ustalić.

10.2. W części „**POJAZDY SZCZGÓLNE**” znak X wstawić w pole tylko przy jednej pozycji dla każdego z pojazdów uczestniczących w zdarzeniu drogowym, oznaczonych zgodnie z **pkt 1.2**.

Poz. 116 – wstawić znak X, gdy w zdarzeniu uczestniczył pojazd oznakowany do przewozu towarów niebezpiecznych; wstawienie znaku X należy poprzedzić wstawieniem w odpowiedniej kolumnie znaku X w **poz. 102–104 albo 114**; jeżeli pojazd ten jednocześnie jest pojazdem określonym w **poz. 117 albo 118**, znak X wstawić tylko przy **poz. 116**.

Poz. 117 – wstawić znak X, gdy w zdarzeniu uczestniczył pojazd uprzywilejowany Policji; wstawienie znaku X należy poprzedzić wstawieniem w odpowiedniej kolumnie znaku X w **poz. 99–104, 106, 109–110 albo 114**.

Poz. 118 – wstawić znak X, gdy w zdarzeniu drogowym uczestniczył inny pojazd uprzywilejowany; wstawienie znaku X należy poprzedzić wstawieniem w odpowiedniej kolumnie znaku X w **poz. 99–104, 106, 109–110 albo 114**.

Poz. 119 – wstawić znak X, gdy w zdarzeniu brał udział pojazd z kierownicą umieszczoną po prawej stronie; wstawienie znaku X należy poprzedzić wstawieniem w odpowiedniej kolumnie znaku X w **poz. 102–106 albo 114**.

11. Tabela IX „STAN POJAZDU”.

W **poz. od 120 do 129** znak lub znaki X należy wstawić w polach odpowiednich dla tych pojazdów, w których występowały braki techniczne, niezależnie od tego, czy miały one wpływ na zaistnienie lub przebieg zdarzenia (występują chociażby jako okoliczność towarzysząca zdarzeniu).

- Poz. 120** – wstawić znak X, gdy niesprawny był układ hamulcowy.
- Poz. 121** – wstawić znak X, gdy niesprawny był układ kierowniczy.
- Poz. 122** – wstawić znak X, gdy ogumienie było uszkodzone lub nastąpiło nadmierne zużycie bieżnika.
- Poz. 123** – wstawić znak X, gdy niesprawne były światła pozycyjne.
- Poz. 124** – wstawić znak X, gdy niesprawne były światła mijania lub do jazdy dziennej lub drogowe.
- Poz. 125** – wstawić znak X, gdy niesprawne były światła „stop”.
- Poz. 126** – wstawić znak X, gdy niesprawne były światła kierunkowskazów.
- Poz. 127** – wstawić znak X, gdy szyby przednia i przednie boczne pojazdu były zasłonięte przez przewożone przedmioty, zaciemnione w sposób utrudniający obserwację drogi lub zanieczyszczone w sposób utrudniający obserwację drogi.
- Poz. 128** – wstawić znak X, gdy pojazd był nieprawidłowo załadowany, a ładunek:
- 1) spowodował przekroczenie dopuszczalnej masy całkowitej lub dopuszczalnej ładowności pojazdu;
 - 2) spowodował przekroczenie dopuszczalnych nacisków osi pojazdu na drogę;
 - 3) naruszył stateczność pojazdu;
 - 4) utrudnił kierowanie pojazdem;
 - 5) ograniczył widoczność drogi lub zasłonił światła, urządzenia sygnalizacyjne, tablice rejestracyjne lub inne tablice albo znaki, w które pojazd jest wyposażony;
 - 6) nie został zabezpieczony przed zmianą położenia lub wywołaniem nadmiernego hałasu, a urządzenie do mocowania ładunku nie zostało zabezpieczone przed rozluźnieniem się, swobodnym zwisaniem lub spadnięciem podczas jazdy.
- Poz. 129** – wstawić znak X, gdy pojazd nie miał wymaganego przepisami oznakowania lub oznakowanie to było niewidoczne, zabrudzone, zatarte, uszkodzone. Dotyczy to pojazdu:
- 1) przewożącego zorganizowaną grupę dzieci lub młodzieży do lat 18;
 - 2) przeznaczonego konstrukcyjnie do przewozu osób niepełnosprawnych;

- 3) przewożącego ładunek wystający poza przednie, boczne i tylne płaszczyzny obrysu pojazdu;
- 4) przewożącego materiały niebezpieczne;
- 5) wykonującego na drodze prace porządkowe, remontowe lub modernizacyjne;
- 6) do nauki jazdy;
- 7) ciągnika rolniczego lub przyczepy ciągniętej przez ten ciągnik;
- 8) wolnobieżnego;
- 9) silnikowego oraz zespołu pojazdów o długości powyżej 12 m;
- 10) silnikowego powyżej dopuszczalnej masy całkowitej powyżej 16 t.

12. Tabela X „PRZYCZYNY (OKOLICZNOŚCI ZDARZENIA)”.

12.1. W części „ZACHOWANIE KIERUJĄCEGO POJAZDEM” znak X należy wstawić tylko w jednej pozycji odpowiadającej zachowaniu, które w zasadniczy sposób przyczyniło się do powstania zdarzenia drogowego. Przy współwinie każdemu z uczestników przypisuje się przyczynę, stosując odpowiednio **pkt 1.2.**

Poz. 130 – wstawić znak X, gdy kierujący nie dostosował prędkości do warunków ruchu.

Poz. 131 – wstawić znak X, gdy kierujący nie ustąpił pierwszeństwa pojazdowi, z wyjątkiem przypadku określonego w **poz. 139.**

Poz. 132 – wstawić znak X, gdy kierujący nie ustąpił pierwszeństwa pieszemu wchodzącemu lub znajdującemu się na przejściu dla pieszych, z wyjątkiem przypadku określonego w **poz. 133.**

Poz. 133 – wstawić znak X, gdy kierujący skręcając w drogę poprzeczną nie ustąpił pierwszeństwa pieszemu przechodzącemu na skrzyżowaniu przez jezdnię, na którą wjeżdżał, w tym również na przejściu dla pieszych.

Poz. 134 – wstawić znak X, gdy kierujący wyprzedzał pojazd na przejściu dla pieszych lub bezpośrednio przed nim (z wyjątkiem przejścia, na którym ruch jest kierowany).

Poz. 135 – wstawić znak X, gdy kierujący nieprawidłowo wykonał manewr wyprzedzania innego pojazdu, z wyjątkiem sytuacji określonej w **poz. 134** oraz **139 pkt 4.**

Poz. 136 – wstawić znak X, gdy kierujący ominął pojazd, który jechał w tym samym kierunku, lecz zatrzymał się w celu ustąpienia pierwszeństwa pieszemu.

Poz. 137 – wstawić znak X, gdy kierujący nieprawidłowo wykonał manewr omijania, z wyjątkiem sytuacji określonej w **poz. 136**.

Poz. 138 – wstawić znak X, gdy kierujący nieprawidłowo wykonał manewr wymijania.

Poz. 139 – wstawić znak X, gdy kierujący pojazdem:

- 1) nie ustąpił pierwszeństwa rowerowi, hulajnodze elektrycznej, UTO, osobie poruszającej się przy użyciu UWR znajdującym się na przejeździe dla rowerzystów;
- 2) nie ustąpił pierwszeństwa rowerowi, hulajnodze elektrycznej, UTO, osobie poruszającej się przy użyciu UWR przejeżdżając przez drogę dla rowerów poza jezdnią;
- 3) skręcając w drogę poprzeczną, nie ustąpił pierwszeństwa rowerzyście hulajnodze elektrycznej, UTO, osobie poruszającej się przy użyciu UWR jadącym wprost po jezdni, pasie ruchu dla rowerów, drodze dla rowerów lub innej części, którą zamierzał opuścić;
- 4) wyprzedzał pojazd na przejeździe dla rowerzystów lub bezpośrednio przed nim z wyjątkiem przejazdu, na którym ruch jest kierowany.

Poz. 140 – wstawić znak X, gdy kierujący nie ustąpił pierwszeństwa pieszemu w przypadkach innych niż określone w **poz. 132, 133, 134 i 136**, w szczególności:

- 1) poruszającemu się po drodze w strefie zamieszkania;
- 2) przejeżdżając przez chodnik lub drogę dla pieszych;
- 3) podczas jazdy po placu (w tym parkingu), na którym ze względu na brak wyodrębnienia jezdni i chodników ruch pieszych i pojazdów odbywa się po tej samej powierzchni;
- 4) dochodzącemu do tramwaju lub na chodnik, gdy oznaczony przystanek tramwajowy nie znajduje się przy chodniku i nie jest wyposażony w wysepkę dla pasażerów, a na przystanek wjeżdża tramwaj lub stoi na nim;
- 5) osobie niepełnosprawnej, używającej specjalnego znaku, lub osobie o widocznej niesprawności ruchowej.

- Poz. 141** – wstawić znak X, gdy kierujący wykonywał nieprawidłowo manewr skrętu, z wyjątkiem sytuacji określonej w **poz. 133** lub w **poz. 139**.
- Poz. 142** – wstawić znak X, gdy kierujący nieprawidłowo zmieniał pas ruchu.
- Poz. 143** – wstawić znak X, gdy kierujący nieprawidłowo zawracał.
- Poz. 144** – wstawić znak X, gdy kierujący unieruchomił pojazd na dłużej niż 1 minutę, a zatrzymanie nie wynikało z warunków ruchu lub przepisów ruchu, czym spowodował naruszenie tych warunków lub przepisów.
- Poz. 145** – wstawić znak X, gdy kierujący nieprawidłowo wykonywał manewr cofania.
- Poz. 146** – wstawić znak X, gdy kierujący nie zastosował się do wskazań sygnalizatora ze światłem czerwonym, a także jeżeli przed wykonaniem manewru skręcania nie zatrzymał się przed sygnalizatorem **S-2** podczas nadawania sygnału w kształcie zielonej strzałki.
- Poz. 147** – wstawić znak X, gdy kierujący nie zastosował się do znaków drogowych (pionowych lub poziomych), sygnałów świetlnych lub podawanych przez osobę uprawnioną do kierowania ruchem, nieobjętych przyczynami wymienionymi w **poz. 131, 135, 144** lub **146**.
- Poz. 148** – wstawić znak X, gdy kierujący nie zachował bezpiecznej odległości od poprzedzającego pojazdu – niezbędnej do uniknięcia zderzenia w razie hamowania lub zatrzymania się poprzedzającego pojazdu.
- Poz. 149** – wstawić znak X, gdy kierujący niespodziewanie wykonał manewr gwałtownego hamowania powodujący zagrożenie bezpieczeństwa ruchu lub jego utrudnienie.
- Poz. 150** – wstawić znak X, gdy przyczyną zdarzenia drogowego była jazda pojazdem nieoświetlonym z powodu braku, awarii lub niewłączenia świateł.
- Poz. 151** – wstawić znak X, gdy przyczyną zdarzenia drogowego było zmęczenie lub zaśnięcie kierującego pojazdem.
- Poz. 152** – wstawić znak X, gdy przyczyna zdarzenia drogowego była inna niż określona w **poz. 130–151**.
- 12.2.** W części „**ZACHOWANIE SIĘ PIESZEGO**” znak X należy wstawić tylko w jednej pozycji odpowiadającej zachowaniu, które w zasadniczy sposób przyczyniło się do powstania zdarzenia drogowego.

- Poz. 153** – wstawić znak X, gdy pieszy leżał, siedział, stał lub klęczał na jezdni.
- Poz. 154** – wstawić znak X, gdy pieszy poruszał się nieprawidłową stroną drogi.
- Poz. 155** – wstawić znak X, gdy pieszy wszedł na jezdnię, pomimo że dla jego kierunku ruchu wyświetlany był sygnał czerwony lub osoba kierująca ruchem podawała sygnał zakazu wejścia na jezdnię. Znaku X nie wstawia się, gdy pieszy opuszczał jezdnię przy czerwonym sygnale świetlnym, ale wszedł przy zielonym sygnale świetlnym.
- Poz. 156** – wstawić znak X, gdy pieszy wszedł na jezdnię bezpośrednio przed jadący pojazd, w tym również na przejściu dla pieszych, a kierujący pojazdem nie miał możliwości bezpiecznego zatrzymania pojazdu lub ominięcia pieszego.
- Poz. 157** – wstawić znak X, gdy pieszy wszedł na jezdnię spoza pojazdu lub innej przeszkody, nie będąc widocznym dla kierującego pojazdem ze względu na zasłonięcie go przez pojazd bądź przeszkodę i kierujący pojazdem nie miał możliwości bezpiecznego zatrzymania pojazdu lub ominięcia pieszego.
- Poz. 158** – wstawić znak X gdy przyczyną zdarzenia było zwolnienie przez pieszego kroku lub zatrzymanie się bez uzasadnionej potrzeby, a jednocześnie kierujący pojazdem nie mógł bezpiecznie zatrzymać pojazdu lub ominąć pieszego.
- Poz. 159** – wstawić znak X, gdy przyczyną zdarzenia było przechodzenie pieszego przez jezdnię lub torowisko poza przejściem dla pieszych w miejscu niedozwolonym, w szczególności:
- 1) w odległości mniejszej niż 100 m od najbliższego przejścia dla pieszych;
 - 2) na obszarze zabudowanym, na drodze dwujezdniowej lub po której kursują tramwaje po torowisku wyodrębnionym z jezdni;
 - 3) do lub z przystanku komunikacji publicznej znajdującego się na wysepce dla pasażerów łączącej się z przejściem dla pieszych.
- Poz. 160** – wstawić znak X, gdy przyczyna była inna niż określona w **poz. 153–159**.

12.3. W części „**ZACHOWANIE SIĘ OSOBY PORUSZAJĄCEJ SIĘ UWR**” znak X należy wstawić tylko w jednej pozycji odpowiadającej zachowaniu, które w zasadniczy sposób przyczyniło się do powstania zdarzenia drogowego.

Poz. 161 – wstawić znak X, gdy przyczyną zdarzenia był wjazd bezpośrednio przed jadący pojazd na przejściu dla pieszych.

Poz. 162 – wstawić znak X, gdy przyczyną zdarzenia był wjazd bezpośrednio przed jadący pojazd poza przejściem dla pieszych.

Poz. 163 – wstawić znak X, gdy przyczyną zdarzenia był wjazd na jezdnię przy czerwonym świetle.

Poz. 164 – wstawić X, gdy przyczyna była inna niż określona w **poz. 161–163**.

12.4. W części „**POZOSTAŁE PRZYCZYNY ZDARZEŃ DROGOWYCH**” znak X należy wstawić tylko w jednej pozycji odpowiadającej zasadniczej przyczynie zdarzenia drogowego.

Poz. 165 – wstawić znak X, gdy nastąpił pożar pojazdu, który był przyczyną, a nie skutkiem zdarzenia drogowego.

Poz. 166 – wstawić znak X, gdy bezpośrednią przyczyną zdarzenia była niesprawność techniczna pojazdu; wstawienie znaku X należy poprzedzić wstawieniem w odpowiedniej kolumnie znaku X w **poz. 120–126**.

Poz. 167 – wstawić znak X, gdy przyczyną zdarzenia był trudny do przewidzenia przez kierującego stan nawierzchni drogi, określony w **poz. 55–60**.

Poz. 168 – wstawić znak X, gdy przyczyną zdarzenia była nieprawidłowa organizacja ruchu, tj. takie umieszczenie znaków pionowych i/lub poziomych oraz sygnalizacji świetlnej albo urządzeń bezpieczeństwa ruchu, które w sposób niejednoznaczny określały zasady ruchu na drodze, powodując u uczestników ruchu błędną interpretację oznakowania.

Poz. 169 – wstawić znak X, gdy roboty prowadzone na drodze były nieprawidłowo zabezpieczone, tj. niezgodnie z zatwierdzonym projektem organizacji ruchu w związku z prowadzonymi robotami lub przepisami dotyczącymi zabezpieczania i oznakowania robót drogowych (brak odpowiednich znaków pionowych i poziomych, brak barier ochronnych, niewłaściwie oświetlone roboty drogowe w nocy itp.).

Poz. 170 – wstawić znak X, gdy przyczyną zdarzenia była nieprawidłowo funkcjonująca sygnalizacja świetlna podająca sygnały, w szczególności:

- 1) dla wszystkich kierunków ruchu nadawany był taki sam sygnał świetlny (z wyjątkiem migającego sygnału żółtego);
- 2) jednocześnie nadawany był sygnał zielony, czerwony i żółty;
- 3) ciągle nadawany był sygnał zielony dla jednej relacji, a czerwony dla innych relacji, w wyniku czego kierujący pojazdami lub piesi nie mogli prawidłowo rozpoznać wskazań sygnalizatorów.

Poz. 171 – wstawić znak X, gdy przyczyną zdarzenia była nieprawidłowo działająca zaporą kolejowa i ze względu na brak innego oznakowania ostrzegawczego nie pozwoliła kierującemu na właściwą reakcję w obrębie przejazdu kolejowego.

Poz. 172 – wstawić znak X, gdy przyczyną zdarzenia były obiekty, zwierzęta, które nagle i niespodziewanie znalazły się na drodze.

Poz. 173 – wstawić znak X, gdy przyczyną zdarzenia była utrata przytomności kierującego przed zdarzeniem lub zgon z przyczyn naturalnych przed zaistnieniem zdarzenia. W przypadku zgonu z przyczyn naturalnych nie należy zaznaczać pola w rubryce „zabity” w tabeli XI.

Poz. 174 – wstawić znak X, gdy nastąpiło oślepienie przez inny pojazd lub słońce, powodujące chwilowe osłabienie lub całkowitą utratę zdolności rozpoznania sytuacji na drodze przez kierującego, spowodowaną nadmiernym naświetleniem narządu wzroku kierującego.

Poz. 175 – wstawić znak X, gdy do zdarzenia doszło z winy pasażera, np. gdy wyskoczył on z pojazdu znajdującego się w ruchu lub niespodziewane otworzył drzwi.

Poz. 176 – wstawić znak X, gdy przyczyny były inne niż określone w poz. 165–175.

Poz. 177 – wstawić znak X, gdy przyczyna zdarzenia nie została ustalona.

Poz. 178 – wstawić przy pomocy cyfr dopuszczalną prędkość w miejscu zdarzenia drogowego.

13. Tabela XI „UCZESTNICY (osoby uczestniczące w zdarzeniu drogowym)”.

Wszystkie wiersze dotyczące uczestników zdarzenia drogowego, należy wypełnić wielkimi literami.

13.1. W części dotyczącej kierujących pojazdami, wypełniając poszczególne pozycje, należy zachować numerację zgodnie z **pkt 1.2.**, a ponadto:

- 1) w lewej części tabeli w odpowiednie wiersze dotyczące kierującego pojazdem należy wpisać:
 - a) nazwisko kierującego pojazdem,
 - b) jego imię oraz imię ojca,
 - c) markę oraz numer rejestracyjny pojazdu, którym kierował (nr rejestracyjny wpisuje się bez spacji lub innych znaków),
 - d) nazwę firmy ubezpieczeniowej, pobraną ze słownika SEWIK, oraz numer polisy ubezpieczenia OC posiadacza pojazdu,
 - e) numer rejestracyjny przyczepy lub naczepy;
- 2) w środkowej części tabeli w pola kolumny „**NUMER EWIDENCYJNY PESEL**” należy wpisać numer PESEL; w przypadku osoby nieposiadającej numeru PESEL należy wpisać datę jej urodzenia i obywatelstwo, a w razie jego braku – wyraz „bezpaństwowiec”;
- 3) w prawej części tabeli kolumny za numerem PESEL należy wypełniać następująco:
 - a) w kolumnie „**PŁEĆ**” – wstawić znak X w kolumnie zatytułowanej „**MEŹCZYŻNA**” albo w kolumnie zatytułowanej „**KOBIETA**”; w przypadku nieumożności ustalenia płci, np. z powodu ucieczki z miejsca zdarzenia, pożaru pola pozostawić puste,
 - b) w kolumnie „**OSOBA NIEPEŁNOSPRAWNA**” wstawić znak X w przypadku, gdy kierującym była osoba niepełnosprawna,
 - c) w kolumnie „**DZIAŁANIE**” – wstawić znak X w kolumnie zatytułowanej „**ALKOHOLU**” w przypadku stwierdzenia, że kierujący był pod działaniem alkoholu, w kolumnie zatytułowanej „**INNEGO ŚRODKA**” w przypadku stwierdzenia, że był on pod działaniem innego środka o działaniu podobnym do alkoholu, albo w kolumnie zatytułowanej „**NIEBADANY**”, jeśli kierującego pojazdem nie poddano badaniu,
 - d) w kolumnie „**JAZDA BEZ**” – wstawić znak X w kolumnie zatytułowanej „**PASÓW**” w przypadku stwierdzenia niekorzystania z pasów bezpieczeństwa przez kierującego pojazdem, w kolumnie zatytułowanej „**FOTELIKA**” w przypadku przewożenia dziecka bez wymaganego fotelika bezpieczeństwa dla dziecka lub innego urządzenia przytrzymującego dla dzieci, albo w kolumnie zatytułowanej „**KASKU**” w przypadku nieużywania kasku ochronnego przez kierującego motocyklem, moto-

rowerem lub czterokołowcem; jeżeli nie ustalono, czy kierujący używał pasów albo kasku lub czy przewoził dzieci bez wymienionych środków zabezpieczających, odpowiednie kolumny należy pozostawić bez oznaczenia,

- e) w kolumnie „**ZABITY**” – wstawić znak X w kolumnie zatytułowanej „**NA MIEJSCU**” w przypadku śmierci kierującego na miejscu zdarzenia albo w kolumnie zatytułowanej „**30 DNI**”, jeżeli jego śmierć nastąpiła w ciągu 30 dni od daty zdarzenia, przy czym osobę zmarłą w drodze do szpitala należy traktować jako osobę, która poniosła śmierć w ciągu 30 dni od daty zdarzenia,
- f) w rubryce „**RANNY**” – wstawić znak X w kolumnie odpowiadającej rodzajowi obrażeń odniesionych przez kierującego pojazdem.

13.2. W części przewidzianej dla pozostałych uczestników zdarzenia, tj. pasażerów, pieszych i osoby poruszającej się przy użyciu UWR, pieszego oznacza się cyfrą „**0**”, natomiast pasażera – cyfrą odpowiadającą oznaczeniu pojazdu zgodnie z **pkt 1.2.**, osobę poruszającą się przy użyciu UWR – oznaczamy UWR, wstawianą w kolumnę przed nazwiskiem Jeżeli sprawcą zdarzenia był pieszy, pasażer lub osoba poruszająca się przy użyciu UWR, wpisuje się go na pierwszej pozycji.

Pozostałe kolumny wypełnia się w sposób określony dla kierującego pojazdem. W przypadku pasażerów należy zaznaczyć miejsce siedzenia – z przodu lub z tyłu pojazdu, wstawiając znak X w poz. „**P**” (przód pojazdu) albo „**T**” (tył pojazdu).

Jeżeli pieszy był uczestnikiem zdarzenia drogowego, które zaistniało na drodze po zmierzchu poza obszarem zabudowanym, należy wpisać, czy posiadał elementy odblaskowe, wstawiając znak X w poz. „**TAK**” albo „**NIE**”. Nie dotyczy, jeżeli pieszy poruszał się po drodze przeznaczonej wyłącznie dla pieszych lub po chodniku. Jeżeli nie ustalono miejsca, na którym siedział pasażer lub czy pieszy używał wymaganych elementów odblaskowych, odpowiednie pozycje należy pozostawić bez wypełnienia.

13.3. Jeżeli w wypadku drogowym był zabity, w tabeli należy wpisać ponadto:

- 1) w pola dotyczące kierujących pojazdami:
 - a) wynik badania poziomu alkoholu w organizmie, wypełniając pola odpowiadające metodzie przeprowadzonego badania na zawartość alkoholu w organizmie, tj. badaniu wydychanego powietrza (mg/dm^3) lub badaniu krwi (‰). Jeżeli w badaniu wydychanego powietrza uzyskano kilka różnych wyników, należy wpisać wynik najwyższy; w przypadku przeprowadzenia badania dwoma metodami, tj. badania wydychanego

powietrza oraz badania krwi – należy wpisać tylko wynik badania krwi.
Jeżeli osoba zbadana jest trzeźwa należy wpisać wartość 0,0,

b) rok produkcji pojazdu oraz datę jego ostatniego badania technicznego,

c) informację o wyposażeniu ochronnym pojazdu, w szczególności w poduszki powietrzne lub ABS, wstawiając znak X w pole „TAK ...” albo „NIE ...”;

2) w pola dotyczące pozostałych uczestników zdarzenia, tj. pieszych, pasażerów i osób poruszających się przy użyciu UWR – ustalony poziom alkoholu w organizmie, zgodnie z regułą określoną w **pkt 1 lit. a.**

14. Tabela XII „DODATKOWE INFORMACJE O KIERUJĄCYM”.

Pola należy wypełniać, uwzględniając oznaczenie pojazdów określone w **pkt 1.2.**

Poz. 179 –wstawić znak X, jeżeli kierujący posiadał uprawnienie do kierowania pojazdem, bez względu na to czy posiadał przy sobie dokument stwierdzający to uprawnienie, czy nie.

Poz. 180 –wstawić znak X, gdy kierujący nie posiadał wymaganego uprawnienia do kierowania pojazdem.

Poz. 181 –wstawić znak X, gdy uprawnienie do kierowania pojazdem nie jest wymagane, np. w przypadku rowerzysty, który ukończył 18 lat.

Poz. 182 –wpisać liczbę lat posiadania uprawnienia do kierowania pojazdem uczestniczącym w zdarzeniu na podstawie dokumentów lub danych z centralnej ewidencji kierowców (CEK). Każdy rozpoczęty rok posiadania uprawnień, uznaje się za pełny rok (np. przy posiadaniu uprawnień od 6 miesięcy należy wpisać 1 rok).

Poz. 183 –wstawić znak X, gdy kierujący oddalił z miejsca wypadku drogowego po jego zaistnieniu.

Poz. 184 –wypełnić, gdy kierujący jest obcokrajowcem.

15. Tabela XIII „ROZSTRZYGNIECIE”.

Jeżeli sprawcą był kierujący pojazdem, pola należy wypełniać, uwzględniając oznaczenie pojazdów określone w **pkt 1.2.** Jeżeli sprawcą był pieszy, w odpowiednim polu należy wpisać cyfrę „0”, w przypadku pasażera – literę „P”, w przypadku osoby poruszającej się przy użyciu UWR – **UWR.**

Poz. 185 – wstawić znak X, gdy zdarzenie nosiło znamiona przestępstwa i wszczęto postępowanie przygotowawcze, bądź skierowano sprawę do prokuratury.

Poz. 186 – wstawić znak X, gdy skierowano do sądu wnioski o ukaranie.

Poz. 187 –wstawić znak X, gdy policjant zastosował postępowanie mandatowe wobec sprawcy (sprawców) zdarzenia drogowego.

Poz. 188 –wstawić znak X, gdy policjant zastosował pouczenie wobec sprawcy (sprawców) zdarzenia drogowego.

Poz. 189 –wstawić znak X, gdy sprawę skierowano do rozstrzygnięcia przez inny organ, np. w przypadku gdy sprawa została przekazana organowi orzekającemu w sprawach o wykroczenia w postępowaniu dyscyplinarnym.

Poz. 190 –wstawić znak X, w przypadkach innych niż określone w **poz. 185–189**.

16. Poz. 191 „UWAGI – INFORMACJE DODATKOWE” – wpisać w zwięzły sposób informacje o zdarzeniu drogowym, które nie są zawarte w innych tabelach i pozycjach karty. **Zabrania się wpisywania danych osobowych, szczególnie numeru PESEL.**

17. Poz. 192 – wpisać wielkimi literami: stopień, imię i nazwisko policjanta sporządzającego kartę zdarzenia drogowego.

18. Poz. 193 – złożyć czytelny podpis.

19. SCHEMAT MIEJSCA ZDARZENIA DROGOWEGO.

Schemat rejestrujemy w systemie w przypadku zaistnienia wypadku ze skutkiem śmiertelnym. Preferowany jest skan szkicu sporządzonego do materiałów sprawy. Dopuszcza się też szkic odręczny.

19.1. OGÓLNY PLAN SYTUACYJNY.

Grafikę przedstawiającą miejsce zdarzenia drogowego w odniesieniu do punktów charakterystycznych w terenie należy wypełnić zgodnie z danymi zawartymi w nagłówku: skrzyżowanie [09], odległość [10], kierunek [11].

19.2. SZKIC SYTUACYJNY Na przedstawionym szablonie należy zaznaczyć w szczególności:

- 1) geometrię odcinka drogi lub skrzyżowania z zaznaczeniem m.in. jezdni, poboczy;
- 2) miejsce zderzenia się pojazdów lub potrącenia pieszego;
- 3) uczestniczący w zdarzeniu: pojazd, oznaczony zgodnie z pkt **1.2.**, oraz pieszego, a także ich kierunki poruszania się.

Przy sporządzaniu szkicu należy posługiwać się symbolami przedstawionymi w dodatkowym polu, a w przypadku użycia innego symbolu należy podać jego opis pod szkicem w części „**UWAGI**”.

5.

Polecenia i sygnały wydawane przez policjanta podczas regulacji ruchem wahadłowym

Do kierowania ruchem drogowym przez policjanta najczęściej dochodzi w sytuacji, gdy zachodzi konieczność rozładowania ruchu, a także w sytuacjach, gdy przejazd przez dany odcinek drogi jest utrudniony, np. z uwagi na wypadek. Sygnały dawane przez funkcjonariusza są ważniejsze niż znaki drogowe oraz sygnalizacja świetlna.

Ruchem wahadłowym może kierować więcej niż jeden policjant, najczęściej są to zespoły dwuosobowe. Taki sposób regulacji ruchem jest wygodniejszy dla regulujących, wymaga jednak bardzo dużego zgrania, gdyż każdy błąd może spowodować równoczesny wjazd na wolny pas ruchu pojazdów jadących z przeciwnych kierunków. Należy zatem zachować spokój, uwagę i skupienie¹⁶.

Funkcjonariusze Policji kierujący ruchem wahadłowym powinni zacząć od ustalenia, który z nich będzie tzw. wiodącym, czyli tym, który będzie podawał sygnał do zmiany kierunku otwarcia ruchu. Policjanci muszą zająć pozycje z obu stron miejsca wypadku, tak aby byli widoczni dla kierujących oraz jeżeli to możliwe, aby wzajemnie się widzieli, muszą też mieć możliwość wzajemnego porozumiewania się (np. poprzez radiostacje lub użycie gwizdka służbowego)¹⁷.

Policjanci kierujący ruchem wahadłowym we dwójkę po dojściu na miejsce wypadku powinni ustawić się zgodnie z aktualnie otwartym lub wstrzymanym ruchem: policjant od strony ruchu otwartego – równolegle do jadących pojazdów, policjant od strony ruchu wstrzymanego – przodem bądź tyłem do stojących pojazdów. Po zajęciu pozycji wiodący, kierujący ruchem pokazuje gest wskazujący na zamiar zmiany kierunku przejazdu – podnosi prawą rękę. Dla kierujących pojazdami nadjeżdżającymi z jego strony jest to odpowiednik żółtego sygnału sygnalizacji świetlnej. Są oni zobowiązani się zatrzymać. Drugi policjant, widząc sygnał wiodącego, również podaje kierującym od swojej strony sygnał wskazujący, że za chwilę ruch z tej strony zostanie otwarty – podnosi

¹⁶ K. Ślusarz, *Wykonywanie podstawowych czynności na miejscu zdarzenia drogowego*, Szkoła Policji w Słupsku, Słupsk 2014, s. 15.

¹⁷ Tamże, s. 16.

prawą rękę. Dla kierowców stojących z jego strony jest to odpowiednik sygnału żółtego z czerwonym sygnalizacji świetlnej¹⁸.

Wiodący, widząc, że drugi policjant zrozumiał jego sygnał i nadał swój, wykonuje zwrot o 90 stopni w lewo w kierunku zatrzymanych pojazdów i opuszcza rękę. Jest to dla nich odpowiednik „światła” czerwonego. Drugi policjant po sprawdzeniu, że ruch pojazdów z drugiej strony został zablokowany, wykonuje zwrot o 90 stopni w prawo i jednocześnie opuszcza rękę, to odpowiednik sygnału zielonego sygnalizacji świetlnej. Następnie bez zwłoki wykonuje gest upewniający kierujących o utrzymaniu kierunku¹⁹.

Fot. 2. Postawa podstawowa: linia barków wskazuje otwarty kierunek ruchu.

Fot. 3. Widok ruchu otwartego.

¹⁸ Tamże, s. 16–17.

¹⁹ Tamże, s. 17.

Fot. 4. Policjant jest zwrócony przodem lub tyłem do pojazdów, zakaz wjazdu.

O kolejnej zmianie kierunku ruchu decyduje policjant wiodący, podnosząc prawą rękę. Dla kierujących z jego strony, oczekujących na otwarciu ruchu, jest to odpowiednik sygnału żółtego z czerwonym. Drugi policjant widząc ten sygnał wiodącego, podnosi prawą rękę. Dla kierujących jadących z jego kierunku jest to odpowiednik sygnału żółtego i są oni zobowiązani się zatrzymać. Kiedy ruch zostanie zatrzymany, policjant wykonuje zwrot o 90 stopni w lewo i jednocześnie opuszcza rękę, sygnalizując odpowiednik sygnału czerwonego sygnalizacji świetlnej. Wiodący, po upewnieniu się, że ruch z drugiej strony został zablokowany, wykonuje zwrot o 90 stopni w prawo, jednocześnie opuszczając rękę. Jest to odpowiednik sygnału zielonego sygnalizacji świetlnej. Następnie bez zwłoki wykonuje gest upewniający kierujących o utrzymaniu kierunku. Ten zamknięty cykl sygnałów powtarza się aż do momentu zakończenia regulacji²⁰.

Fot. 5. Policjant podnosi jedną rękę, a druga jest ułożona wzdłuż ciała – należy zachować szczególną ostrożność, za chwilę nastąpi zmiana kierunku ruchu.

²⁰ Tamże.

Fot. 6. Policjant podnosi rękę do góry – należy się zatrzymać.

Fot. 7. Policjant stojący tyłem do pojazdu – zakaz jazdy; z przeciwnego kierunku odbywa się ruch.

Kary za nieprzestrzeganie sygnałów policjanta

Polecenia i sygnały funkcjonariusza Policji kierującego ruchem są obowiązkowe dla wszystkich uczestników ruchu, zarówno dla kierowców, jak i pieszych. Niezastosowanie się do nich jest wykroczeniem określonym w art. 92 § 1 Kodeksu wykroczeń.

Art. 92 § 1. Kto nie stosuje się do znaku lub sygnału drogowego albo do sygnału lub polecenia osoby uprawnionej do kierowania ruchem lub do kontroli ruchu drogowego, podlega karze grzywny albo karze nagany.

Mandat za niedostosowanie się do znaków policjanta kierującego ruchem wynosi od 20 do 5000 zł w przypadku kierowcy i innych uczestników ruchu.

Zakończenie

Szczególne znaczenie dla poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego na polskich drogach ma profesjonalne postępowanie funkcjonariuszy wobec uczestników ruchu drogowego. W tym zakresie każdy policjant powinien przejść odpowiednie przeszkolenie, które pozwoli na uniknięcie błędów podczas zabezpieczania zdarzeń drogowych, sporządzania wymaganej dokumentacji oraz prawidłowego rozstrzygania kolizji i wypadków drogowych.

Autorzy mają nadzieję, że niniejsza publikacja będzie pomocna w zakresie przyswajania wiedzy niezbędnej do wykonania w sposób prawidłowy czynności na miejscu zdarzeń drogowych.

Na zakończenie należy podkreślić, że wszelkie czynności służbowe podejmowane wobec osób, w tym wobec uczestników ruchu drogowego, muszą być zgodne z prawem, a policjant musi przestrzegać praw człowieka i zasad etyki zawodowej.

Bibliografia

- Banaś-Grabek M., Gadecki B., Karnat J., Łyżwa A., Łyżwa R., *Kodeks karny. Część szczególna. Art. 148–251. Komentarz*, wydanie 1, Wydawnictwo C.H. Beck, Warszawa 2020.
- Bojarski M., Radecki W., *Kodeks wykroczeń. Komentarz*, wydanie 8, Wydawnictwo C.H. Beck, Warszawa 2019.
- Ustawa z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. z 2023 r. poz. 1047, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. z 2024 r. poz. 17).
- Ustawa z dnia 20 maja 1971 r. – Kodeks wykroczeń (Dz. U. z 2023 r. poz. 2119).
- Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 24 listopada 2003 r. w sprawie wysokości grzywien nakładanych w drodze mandatów karnych za wybrane rodzaje wykroczeń (Dz. U. z 2013 r. poz. 1624, z późn. zm.).
- Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 30 czerwca 2023 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie wysokości grzywien nakładanych w drodze mandatów karnych za wybrane rodzaje wykroczeń (Dz. U. z 2023 r. poz. 1256).
- Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 6 lipca 2010 r. w sprawie kierowania ruchem drogowym. (Dz. U. z 2023 r. poz. 1101).
- Rozporządzenie Ministrów Infrastruktury oraz Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 31 lipca 2002 r. w sprawie znaków i sygnałów drogowych. (Dz. U. z 2019 r. poz. 2310).
- Zarządzenie nr 30 Komendanta Głównego Policji z dnia 22 września 2017 r. w sprawie pełnienia służby na drogach. (Dz. Urz. KGP poz. 64, z późn. zm.).
- Zarządzenie nr 31 Komendanta Głównego Policji z dnia 22 października 2015 r. w sprawie metod i form prowadzenia przez Policję statystyk zdarzeń drogowych (Dz. Urz. KGP poz. 85, z późn. zm.).

ISBN 978-83-66957-43-5